Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ejer af husdyrbrugene på
Skavenvej 22-24
6880 Tarm

Sagsbehandler
Lone Sørensen
Direkte telefon
9974 1596
E-post
Lone.sorensen@rksk.dk
Dato
16. marts 2026
Sagsnummer
25-000691

Tillæg nr. 1 til § 16a miljøgodkendelse af 17. august 2020

gældende for husdyrbruget på adressen

Skavenvej 22-24, 6880 Tarm

Virksomhedens art:	Landbrug primært med malkekvæg.
Matrikel nr.:	65a, 65s, 66a m.fl., Lønborggård Hgd., Lønborg.
Betegnelse:	Husdyrbrug omfattet af §16 a, stk. 4 i husdyrbrugsloven.
Tilsynsmyndighed:	Ringkøbing-Skjern Kommune.
Kvalitetssikret af:	Poul Bennetzen

Indholdsfortegnelse

Stamblad: 4
Oplysninger om husdyrbruget: 4
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 17. august 2020 6
Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse 7
Baggrund og kort resumé 7
Vurdering af status som IE-husdyrbrug 8
Biaktiviteter 8
Samdrift 8
Afgørelsen 8
Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen 11
Nye og renoverede stalde 11
Nye opbevaringsanlæg 12
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier 12
Beskyttelse i forhold til naboer 14
Formalia 15
Lovgrundlag 15
Høring og offentliggørelse 15
Klagevejledning 16
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering 17
Miljøvurderingen 18
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom. 19
Beskrivelse af husdyrbruget 20
Lokalisering 26
Forbudszoner 26
Afstandskrav 27
Beskyttelseslinjer 29
Samlet vurdering af lokalisering 29
Påvirkning af landskab 29
Geologiske interesseområder 29
Større uforstyrrede landskaber 29
Værdifulde kulturmiljøer 29
Bevaringsværdige landskaber: 30
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab 31

Påvirkning af vilde planter og dyr. 32
Ammoniak påvirkning af natur 32
Påvirkning af bilag IV-arter 40
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr 42
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand 43
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand 50
Påvirkning af naboer 50
Lugt 50
Støj og rystelser 54
Lys 56
Fluer og skadedyr 56
Støv 57
Transport 57
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener 60
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik) 60
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen 60
Alternative løsninger 67
0-alternativ 67
Egenkontrol 67
Konklusion 67
Bilag 1: Bygningsoversigt 69
Bilag 2: Skitse - nyt staldafsnit 71
Bilag 3: Skitse - stald 24 72
Bilag 4: Afløbsplan 73
Bilag 5: Udsprinklingsareal 74
Bilag 6: Adresser inden for geneafstand 75
Bilag 7: Oversigt over ændringer 76
Bilag 8: Natur 78

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Skavenvej 24 6880 Tarm
Bedriftens adresse	Skavenvej 22 - 24 6880 Tarm
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	SAGRO I/S Majsmarken 1 7190 Billund v/ Nina Laudal Jensen Telefon: 96296642 E-mail: nlj@sagro.dk
Kommune	Ringkøbing–Skjern Kommune
Ejendomsnummer (BFE)	4227 / 4229
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a, stk. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	247998, indsendt d. 23. maj 2025, version 2

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Produktionsareal (m^2)	Dyretype	Staldsystem
Kalveplads (nudrift navngivet som "hytter")	854	221	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
		420*		
Oprindelig nr. 22	1.306	145	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		861	Flexgruppe: Alle kvæg	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Gl. hønsehus	842	756	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Kostald med karrusel	6741	363	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		118*		
		1864*		Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		1153		

*Nye produktionsarealer

Eksisterende stald med ændringer				
Oprindelige bygninger 24	2484	235	Flexgruppe: Alle kvæg	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		236		
		236		
		37		
		424	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder	Dybstrøelse
		350		
		56		

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen

Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Alle kvæg; Dybstrøelse
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse
Heste. Dybstrøelse
Får og geder. Dybstrøelse

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m^3)	Overfladeareal (m^2)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder – nr. 24	Flydende	844	210	
Gyllebeholder – nr. 24	Flydende	3005	751	Teltoverdækning
Gyllebeholder – nr. 24	Flydende	3232	736	Teltoverdækning
Gyllebeholder – nr. 22	Flydende	900	205	
Gyllebeholder – nr. 22	Flydende	2000	521	Teltoverdækning
Eksisterende ensilagepladser – nr. 22	Fast	-	1300	
Eksisterende ensilagepladser – nr. 24	Fast	-	3358	
Nye opbevaringslagre				
Gyllebeholder – nr. 24	Flydende	4000	993	Teltoverdækning
Ny ensilageplads – nr. 24	Fast	-	1600	

Navn	Lagertype	Størrelse (m^2)	Gødningstype	Gødningsandel i m^2
Eksisterende opbevaringslagre				
Møddingsplads – nr. 22	Fast	72	Kvæg, heste får og geder	72

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 17. august 2020

Ejer af Skavenvej 22 og Skavenvej 24, 6880 Tarm ønsker at laver nogle ændringer i forhold til godkendte miljøgodkendelsen fra 2020.

Der søges om følgende ændringer på Skavenvej 24 (bygningsoversigt fremgår af bilag 1).

Kalveplads (nudrift "hytter"):

- Kalvepladsen udvides med 420 m^2 produktionsarealer.

Oprindelige bygninger 24

- Stalden (se bilag 3) udvides fra 2.364 m^2 til 2.484 m^2. Produktionsarealerne udvides fra 1.431 m^2 til 1.574 m^2. Der ændres i dyretype og gulvsystem.

Kostald med karrusel

- Stalden (se bilag 2) udvides fra 2.690 m^2 til 6.741 m^2. Produktionsarealerne udvidelse fra 1.516 m^2 til 3.498 m^2.

    - Der etableres en tilbygning på 1982 m^2 på den eksisterende malkestald.
    - Der ændres i dyre- og gulvtype i stalden.

Andet

- Etablering af opsamling- og returgang, beliggende i forbindelse med nuværende kostald med karrusel og tilbygningen af det nye staldafsnit (ikke produktionsareal).
- Ny møddingsplads på 72 m^2.
- Udvidelse af ensilageplads fra 4658 m^3 til 6258 m^3.
- Ny gyllebeholder på 4.000 m^3 med teltoverdækning.
- Teltoverdækning på 3 gyllebeholder på hhv. 3005 m^3, 3232 m^3 og 2000 m^3.

Følgende ændringer på Skavenvej 22.

- Ikke længere dyrehold i bygning "oprindelige foderlade". Produktionsareal på 235 m^2 tages ud af drift.

Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 23. maj 2025 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbrugene beliggende på adresserne Skavenvej 22, 6880 Tarm og Skavenvej 24, 6880 Tarm.

Tidligere godkendelser

Der er den 17. august 2020 meddelt miljøgodkendelse til husdyrbrugene på Skavenvej 22, 6880 Tarm og Skavenvej 24, 6880 Tarm i henhold til husdyrbrugsloven §16a, stk. 1.

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse omfatter begge husdyrbrug, idet der er samdrift på de 2 adresser Skavenvej 22 og Skavenvej 24, 6880 Tarm.

Projektet er en erhvervsmæssig nødvendighed og omhandler udvidelse af den eksisterende bedrift på Skavenvej 22 og 24, 6880 Tarm. Udvidelsen sker som en ressourceoptimering ved forlængelse af den nuværende kvægstald frem for etablering på en tredje ejendom.

Den eksisterende kostald med karrusel forlænges med 1.864 m^2 sengestald med spalter, og det eksisterende produktionsareal udvides med 118 m^2 dybstrøelse. Der etableres desuden 420 m^2 dybstrøelse til fællesbokse for kalve.

På Skavenvej 24 udvides stald 24 ved forlængelse af længerne på begge sider med 273 m^2 sengestald med spalter og 406 m^2 dybstrøelse.

Tilladelsen omfatter endvidere opførelse af en gylletank med teltoverdækning på 4.000 m^3, en møddingsplads på 72 m^2 samt etablering af en ensilageplads på 1.600 m^2 med en opsamlingsbeholder på 40 m^3 med afløb til gyllebeholder.

Teltoverdækning af 3 gyllebeholder på hhv. 3005 m^3, 3232 m^3 og 2000 m^3.

Bemærkning
Det bemærkes, at forlængelse af kostalden og ny gyllebeholder var en del af miljøgodkendelse fra 2020. I dette tillæg ændres gulvtypen fra fast drænet gulv med skraber og ajleafløb til sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal).

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak:

- Teltoverdækning på 3 af ejendommenes eksisterende gyllebeholder.
- Teltoverdækning på den nye gyllebeholder på Skavenvej 24, 6880 Tarm.

Vurdering af status som IE-husdyrbrug
Husdyrbruget på Skavenvej 22 og 24, 6880 Tarm er ikke kategoriseret som et IE-husdyrbrug, da husdyrbruget er et kvægbrug.

Biaktiviteter
Der er ingen biaktiviteter på ejendommene.

Samdrift
Kommunen lægger afgørende vægt på, at husdyrbrugene drives af samme ejer og er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet. Ejendommene deler stalde, gyllebeholdere og maskinpark, og gylle håndteres samlet. Dyrene er registreret under samme CHR-nummer, og ensilagepladser og foderlader anvendes på tværs af adresserne. Markplan og gødningsindberetning omfatter begge ejendomme, som driftes som en samlet enhed. Produktion og miljøpåvirkning vurderes derfor samlet.

Udgangspunktet i husdyrbrugloven er, at husdyrbrug på selvstændige matrikler skal godkendes hver for sig. Dette udgangspunkt kan fraviges, når husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundet og samtidig teknisk og/eller driftsmæssigt forbundet.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at betingelserne for samdrift er opfyldt. Der vurderes derfor, at husdyrbrugene på Skavenvej 22 og 24 er forureningsmæssigt samt teknisk og driftsmæssigt forbundne og derfor skal vurderes og godkendes som et samlet husdyrbrug.

Afgørelsen
Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen dateret d. 17. august 2020. på husdyrbrugene på ejendommene matrikel nr.: 65a, 65s og 66a - Lønborggård Hgd., Lønborg beliggende på adressen Skavenvej 24 og Skavenvej 22, 6880 Tarm. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 17. august 2020. Der må bygges et nyt staldafsnit i forlængelse af eksisterende stald med et produktionsareal på 1864 m^2 sengestald med spalter. Der må i eksisterende stald 24, hvor længerne i begge sider udvides og ændres i eksisterende produktionsareal med 273 m^2 med sengestald med spalter og 406 m^2 med dybstrøelse. Kalvepladsen må udvides med et produktionsareal på 420 m^2 med dybstrøelse og der må etableres en ny gyllebeholder på 4000 m^3. Desuden må der etableres en opsamlings- og returgang og en møddingsplads på 72 m^2. Ensilagepladsen må udvides med 1600 m^2 og der må etableres en

opsamlingsbeholder på 200 m^3 til opsamling af restvand til udsprinkling. Opsamlingsbeholderen er omfattet af beholderkontrol. Udsprinklingsarealet fremgår af bilag 5.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter udvidelse og ændringer i eksisterende stalde. Det ansøgte ses i nedenstående tabeller:

Produktionsarealer i eksisterende stalde:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m^2)
Flexgruppe: Alle kvæg. Dybstrøelse	1264
Flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder. Dybstrøelse	424
Flexgruppe: Alle kvæg. Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2485
Kalve, (under 6 mdr.), Dybstrøelse	221
I alt	4394

Udvidelse af produktionsareal på kalvepladsen, stald 24 og kostald med karrusel (Skavenvej 24)

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m^2)
Kalve, (under 6 mdr.), Dybstrøelse	420
Alle kvæg. Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	273
Flexgruppe: Alle kvæg. Dybstrøelse	118
Flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder. Dybstrøelse	406
I alt	1217

Opførelse af ny staldbygning i tilknytning til eksisterende bebyggelse (Skavenvej 24)

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m^2)
Flexgruppe: Alle kvæg. Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	1864

Derudover etableres ensilage- og møddingsplads og en ny gylletank på 4000 m^3, som forsynes med teltoverdækning.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 247998, indsendt den 23. maj 2025, version 2.

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler endvidere dispensation fra afstandskrav til vej jf. § 8, stk. 1, nr. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til den nye kalveplads. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Placeringen af den nye kalveplads og udvidelse af stald 24 fastsættes som følger fra vej:

- *Ca. 9 meter til Skavenvej fra den nye kalveplads og stald 24.*

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbrugene Skavenvej 22, 6880 Tarm og Skavenvej 24, 6880 Tarm meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen med mindre vilkårene i miljøgodkendelsen dateret 17. august 2020 og dette tillæg samt generel lovgivning stiller skærpede krav.

Følgende vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse dateret den 17. august 2020 falder bort/erstattes af nye vilkår i tillægget:

Vilkår 6 + 8 + 9 + 10 – vedr. godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier og
Vilkår 16 afsnit vedr. støj udgår.
Vilkår 21 afsnit vedr. bedst teknologi udgår.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.
Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

På Skavenvej 22, 6880 Tarm sker der ingen bygningsmæssige ændringer.
I forbindelse med udvidelsen på Skavenvej 24, 6880 Tarm lægges matriklerne Skavenvej 24 og Skavenvej 13, 6800 Tarm sammen (65a og 65i, Lønborggård Hgd., Lønborg) og vejen til Skavenvej 13 nedlægges. Der anlægges ikke nye indkørsler eller veje i forbindelse med udvidelsen på Skavenvej 22-24, 6880 Tarm.

<u>Forholdet til museumsloven</u>
Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoeportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Dette tillæg medfører ingen ændring i vilkårene for følgende forhold i § 16a miljøgodkendelsen fra 17. august 2020.:

- Generelt – vilkår 1-5.
- Tilbygning til eksisterende kostald med karrusel - vilkår 7.
- Ny gyllebeholder på 4000 m^3 – vilkår 11 – 14.
- Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand – vilkår 15.
- Beskyttelse i forhold til naboer – vilkår 16 (støjkrav ændret).
- Tilsyn, kontrol og egenkontrol – vilkår 17.
- Uheld og risici – vilkår 18 - 20.
- Ophør – vilkår 22.

For overnævnte forhold henvises derfor til den gældende miljøgodkendelse dateret 17. august 2020.

Vilkår

Nye og renoverede stalde

1) Der må opføres en tilbygning til eksisterende kostald med karrusel på ca. 4050 m^2, hvor af produktionsarealet udgør 1982 m^2. Produktionsareal på 1864 m^2 skal etableres med spalter (bagskyl eller ringkanal).

2) Øvrige godkendte ændringen på 118 m^2 i eksisterende kostald med karrusel skal etableres med dybstrøelse.

3) På kalvepladsen må der opføres et øget produktionsareal med dybstrøelse på i alt 420 m^2. Produktionsarealet skal være med fast bund og fald mod afløb med afledning til gylletank.

4) I stald 24 må der samlet ske ændring i indretning og gulvtyper på 273 m^2 med sendestald med spalter og 406 m^2 dybstrøelse.

5) Opsamlingsareal og returgang skal være forsynet med en opkant på minimum 20 cm, og gulvet skal renholdes, således at vand og husdyrgødning ikke kan løbe ud over siden.

6) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.

7) Den eksisterende slørende beplantning omkring ejendommen skal bevares og beplantningen skal vedligeholdes.

8) Produktionsarealet i den oprindelige foderlade på Skavenvej 22 skal tages ud af drift, inden nyt produktionsarealet i øvrige stalde tages i brug.

Nye opbevaringsanlæg

9) Der må opføres en ny gyllebeholder på 4000 m^3 med teltoverdækning. Gyllebeholderen med teltoverdækning skal være etableret inden den nybyggede kostald med karrusel tages i brug.

10) Der må opføres en opbevaringstank til opsamling af vand fra ensilagepladsen på 200 m^3.

11) Der må opføres en ny ensilageplads på 1600 m^2.

12) Der må opføres en møddingsplads på 72 m^2.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

13) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

14) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Produktions-areal (m^2)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Stald nr. 22	1306	145	Alle kvæg	Dybstrøelse
		861	Alle kvæg	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Gl. hønsehus	842	756	Alle kvæg	Dybstrøelse
Stald nr. 24	2484	830	Alle kvæg, heste, får og geder	Dybstrøelse
		744	Alle kvæg, heste, får og geder	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Kostald med karrusel	6741	363	Alle kvæg	Dybstrøelse
		1153	Alle kvæg	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Kalveplads	1017	221	Alle kvæg	Dybstrøelse
Nye staldafsnit				
Kostald med karrusel	6741	118	Alle kvæg	Dybstrøelse
		1864	Alle kvæg	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Kalveplads	1017	420	Alle kvæg	Dybstrøelse

15) På husdyrbruget skal der anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Miljøteknologi	Opførselsår	Effekt NH_3-N %
Gyllebeholder 16 * (2000 m^3)	Teltoverdækning	2002	50
Gyllebeholder 19 * (3005 m^3)	Teltoverdækning	2006	50
Gyllebeholder 20 * (3232 m^3)	Teltoverdækning	2014	50
Gyllebeholder 21 * (4000 m^3)	Teltoverdækning	Ny	50

* *De 4 gyllebeholderne har vilkår til teltoverdækning for at opfylde BAT-kravet i staldene.*

16) Miljøteknologierne skal drives som anført i tabellen nedenfor.

Enhed	Driftsvilkår teltoverdækning
Teltoverdækning	Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Det kan accepteres, at teltoverdækningen står åben i forbindelse med tømning og udbringning i en sammenhængende periode på max 1 uge når der køres gylle ud. Herefter skal teltoverdækningen lukkes. Skader på den faste overdækning skal repareres straks, således at overdækningen altid er helt tæt. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der inden to hverdage efter skadens opståen indgås aftale om reparation. Kommunen underrettes straks herom. Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb. Påfyldning i gyllebeholderen via lastbil skal ske via fyldestuds: Flydelag må ikke brydes i forbindelse med påfyldning.

Bedst tilgængelige teknik

17) Det skal sikres at BAT til enhver tid er overholdt. Da den nye gyllebeholder med teltoverdækning bruges som virkemiddel til at overholde BAT, skal den nye gyllebeholder med teltoverdækning være bygget inden de nye staldafsnit tages i brug.

18) I forbindelse med udvidelsen skal der foretages et energitjek af en energirådgiver.

Beskyttelse i forhold til naboer

19) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.

Støj			
Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
Mandag - fredag	07.00 – 18.00	55	8 timer
Lørdag	07.00 – 14.00	55	7 timer
Lørdag	14.00 – 18.00	45	4 timer
Søn- og helligdag	07.00 – 18.00	45	8 time
Alle dage	18.00 – 22.00	45	1 time
Alle dage	22.00 – 07.00	40	½ time

Støjens maksimalværdi må tidsrummet 22.00 – 07.00 ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Vilkår der udgår i miljøgodkendelsen af 17. august 2020:

Vilkår 6 + 8 + 9 + 10 vedr. godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier udgår.

Vilkår 16 afsnit vedr. støj udgår.

Vilkår 21 afsnit vedr. bedst tilgængelige teknik udgår.

De øvrige vilkår i miljøgodkendelsen af 17. august 2020 er fortsat gældende.

Formalia

Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet og habitatdirektivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2025-2037
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1065 af 21. august 2025.
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1089 af 16. oktober 2024.
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 931 af 16. juli 2024 (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 927 af 28. juni 2024 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1098 af 21. august 2023.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1749 af 30. december 2024 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 13. februar 2026 til 9. marts 2026.

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 819 meter.

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de

matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i de matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 16. marts 2026 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 13. april 2026.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Ringkøbing-Skjern Kommune

Lone Sørensen
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til tillæg til miljøgodkendelse er sendt til:

Ejer af Skavenvej 22-24, 6880 Tarm

Konsulent: Sagro v/Nina Laudal Jensen, e-mail: nlj@sagro.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 819 meter (se bilag 6).

Matrikulære naboer til matrikel nr. 65a, 65s og 66a m.fl., Lønborggård Hgd., Lønborg (se bilag 6).

Kopi af tillægget til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent Nina Laudal Jensen, e-mail: nlj@sagro.dk

- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, e-mail: formand@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftsraadet.dk og lokalraad@friluftsraadet.dk

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

1) landskabelige værdier,

2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,

3) jord, grundvand og overfladevand, og

4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af en ny staldbygning med produktionsareal på ca. 1864 m^2, som etableres i forlængelse af eksisterende kostald med karrusel. Det samlede produktionsareal for kostald med karrusel bliver efter opførelsen af tilbygningen på i alt 3498 m^2. Samtidig forøges kalvepladsen til et samlet produktionsareal på 641 m^2. I øvrige eksisterende stald 24, sker der mindre udvidelse af produktionsareal, da der er fortaget nye opmålinger. Der sker samtidig ændringer af gulvtype og skrift i dyretyper i stald 24. Der opføres en ny gyllebeholder på 4000 m^3, et nyt opsamlings og retur- og gangareal, ny ensilageplads, møddingsplads og opsamlingsbeholder til overfladevand som udsprinkles.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m^2)
				Ansøgt drift		
Kalveplads	854	Naturlig ventilation	3 m	(#761822) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	221
				(#741373) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	420
Oprindelig nr. 22	1306	Naturlig ventilation	3 m	(#743614) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	145
				(#743613) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	861
Gl Hønsehus	842	Naturlig ventilation	3 m	(#743612) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	756
Oprindelige bygninger 24	2484	Naturlig ventilation	3 m	(#761835) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	235
				(#761817) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	236
				(#761815) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	236
				(#761782) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	350
				(#761781) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	37
				(#761780) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	56
				(#743608) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	424
Kostald med karrusel	6741	Naturlig ventilation	3 m	(#749887) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	118
				(#743937) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1864
				(#743936) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	363
				(#743934) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1153
Sum						**7475**

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer på Skavenvej 22, dog tages den oprindelige foderlade med 235 m^2 produktionsareal ud af drift.

Der er søgt om følgende ændringer på Skavenvej 24 i forhold til miljøgodkendelsen fra 2020:

- Tilbygning til eksisterende kostald med karrusel med et nyt produktionsareal på 1864 m^2. I eksisterende stald etableres et nyt produktionsareal på 118 m^2.
- Etablering af ny opsamling og returgang beliggende i forbindelse med nuværende kostald og ny stald (ikke produktionsareal).
- Udvidelse af kalveplads med 420 m^2 produktionsareal.
- Mindre udvidelse af eksisterende bygning 24, samt ændringer i gulvtyper.
- Udvidelse af ensilageplads med 1600 m^2.
- Etablering af møddingsplads på 72 m^2.
- Ny gyllebeholder på 4000 m^3
- Teltoverdækning af 3 gyllebeholder på hhv. 3005 m^3, 3232 m^3 og 2000 m^3.
- Skift i dyretype.

Med denne godkendelse tages den oprindelige foderlade med 235 m^2 produktionsareal og hytter med et produktionsareal på 221 m^2 ud af drift. Hytter indgår nu i det samlede produktionsarealet for kalvepladsen på i alt 641 m^2 produktionsareal.

Områder herunder opsamling- og returgang, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal.

Produktionsarealerne i dette tillæg er opmålt af Gl. Byg og ansøger.

Nudrift

Nudrift						
Oprindelig nr. 22	1306	Naturlig ventilation	3 m	(#743597) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	145
				(#743596) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	861
Gl Hønsehus	842	Naturlig ventilation	3 m	(#743598) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	756
Hytter	406	Naturlig ventilation	3 m	(#743599) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	221
Oprindelig foderlade	485	Naturlig ventilation	3 m	(#743600) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	235
Kostald med karrusel - nudrift	2690	Naturlig ventilation	3 m	(#764627) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1153
				(#764626) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	363
Oprindelig nr. 24 - nudrift	2364	Naturlig ventilation	3 m	(#766169) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	737
				(#766168) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	580
				(#766167) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	114
Sum						**5165**

Nudriften er reguleret af §16a-miljøgodkendelse fra 2020. Godkendelsen er kun delvis udnyttet. Forlængelse af kostalden og opførsel af gyllebeholderen på 4000 m^3 var en del af miljøgodkendelse fra 2020, men er ikke etableret. Disse fremgår derfor ikke i nudriften, idet de ikke er etableret. Staldafsnit og gyllebeholderen er nu en del af tillæg nr. 1.

8-års drift

8 års drift						
Oprindelig nr. 22	1306	Naturlig ventilation	3 m	(#743587) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	50
				(#743586) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	861
Gl Hønsehus	842	Naturlig ventilation	3 m	(#761826) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	756
Hytter	406	Naturlig ventilation	3 m	(#761823) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	221
Kostald med karrusel - nudrift	2690	Naturlig ventilation	3 m	(#764629) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	43
				(#764628) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1153
Oprindelig nr. 24 - nudrift	2364	Naturlig ventilation	3 m	(#766173) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	737
				(#766172) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	114
				(#766171) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	270
Sum						**4205**

8-årsdriften var reguleret af en delvis udnyttelse af miljøgodkendelse fra 2012. Det bemærkes, at forlængelse af kostalden var en del af miljøgodkendelse fra 2012.

I kommunens afgørelse fra 2013 vedr. skift af dyretyper, blev den gl. hønsestalde ændret til en stald med kvæg. Produktionsarealet i bygningen "oprindelig nr. 22" er blevet reduceret fra 905 m2 til 861 m^2.

Produktioner med miljøteknologi

Der er ingen produktioner med miljøteknologi.

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m^2)
			Ansøgt drift		
844 m3 - nr 24	Flydende	700 m3			210
3005 m3 - nr 24	Flydende				751
3232 m3 - nr 24	Flydende				736
900 m3 - nr. 22	Flydende				205
2000 m3 - nr 22	Flydende				521
Ny 4000 m3 - nr 24	Flydende				993
			Nudrift		
844 m3 - nr 24	Flydende	700 m3			210
3005 m3 - nr 24	Flydende				751
3232 m3 - nr 24	Flydende				736
900 m3 - nr. 22	Flydende				205
2000 m3 - nr 22	Flydende				521
			8 års drift		
3005 m3 - nr 24	Flydende				751
3232 m3 - nr 24	Flydende				736
900 m3 - nr. 22	Flydende				205
2000 m3 - nr 22	Flydende				521

I ansøgt drift etableres en ny gylletank på 4000 m^3. Den nye gyllebeholder var også tidligere godkendt i miljøgodkendelsen fra 2020, men ikke etableret og fremgår derfor ikke af nudriften.

I nudrift er gyllebeholderen på ca. 840 m^3 taget i brug igen.

Gødningsandele			
Lagernavn	**Gødningstype**	**Øvrige oplysninger**	**Areal (m^2)**
		Ansøgt drift	
Møddíng	Kvæg, heste, får og geder		72
		Nudrift - *Ingen data*	
		8 års drift - *Ingen data*	

Der etableres en møddingsplads på ca. 72 m^2. Der har ikke tidligere været godkendt en møddingsplads.

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lagernavn	**Beskrivelse af miljøteknologi**	**NH_3-N effekt (%)**
	Ansøgt drift	
3005 m3 - nr 24	Overdækning	50,0
3232 m3 - nr 24	Overdækning	50,0
2000 m3 - nr 22	Teltoverdækning	50,0
Ny 4000 m3 - nr 24	Teltoverdækning	50,0
	Nudrift - *Ingen data*	
	8 års drift - *Ingen data*	

De 4 ovennævnte gyllebeholder har krav om teltoverdækning som en del af BAT-krav.

Der er ikke tidligere været givet tilladelse til teltoverdækning på de 3 eksisterende gyllebeholder på hhv. 3005 m^3, 3232 m^3 og 2000 m^3, som har fået telt på i 2023.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Besætning og gødningsproduktion Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	Tons
CHR-nr./Besæt.nr: 56204 / 56204			
Kødgeder, inkl. kid, Dybstrøelse (hele arealet)	2,0 Årsdyr	100	2
			2
CHR-nr./Besæt.nr: 56205 / 56205			
St.r. årskøer, Dybstrøelse (hele arealet)	90,0 Årsdyr		1.511
St.r. årskøer, Sengestald m. spalt, linespil	510,0 Årsdyr		17.328
St.r. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	150,0 Årsdyr		284
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengestald m. spalt, linespil	275,0 Årsdyr		1.650
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	175,0 Årsdyr		900
Kvier ca 12-17 mdr			
St.r. slagtekalve op til 223 kg, Dybstrøelse (hele arealet)	300,0 Stk		38
St.r. slagtekalve over 223 kg, Dybstrøelse (hele arealet)	10,0 Stk		40
			21.750

Figur 3. Produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Produktionen af gylle fra sengestald er 18.978 tons. På ejendommen er der således ca. 9 mdr. kapacitet. Ejendommen leverer gylle til biogasanlæg og får kun den mængde retur på ejendommen, som der er plads til. Resten afsættes til 3. mand. Dermed er der tilstrækkeligt kapacitet. Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket vurderes overholdt.

Dybstrøelse fra husdyrholdet forventes leveret til biogas og afsættes derefter til 3. mand.

Kommunen vurderer hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By – og sommerhuszoner	50 meter	> 50 meter
Lokalplanområder	50 meter	> 50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	> 50 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	> 10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen med mindre der sker ændringer, der medfører forøget forurening.

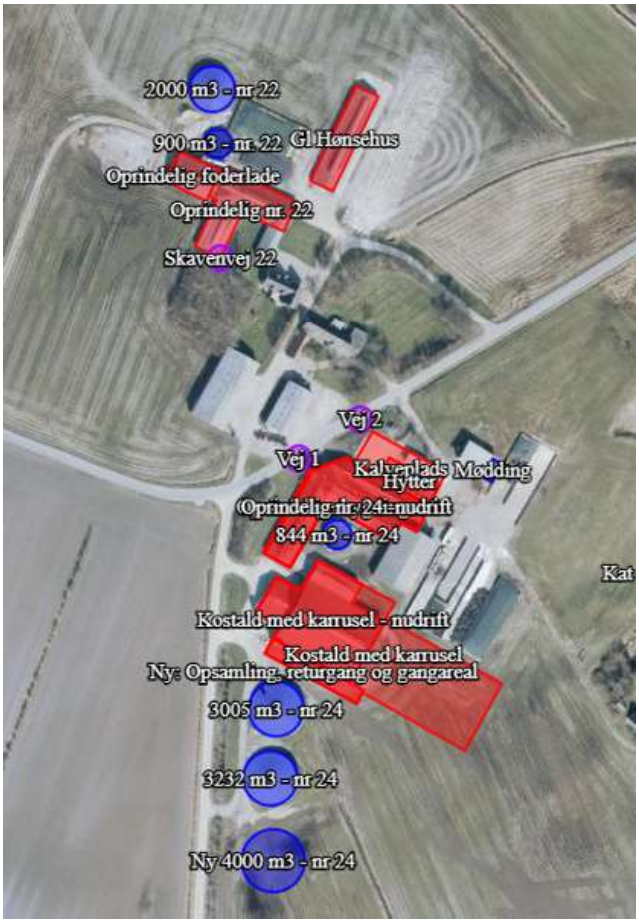
Dette indebærer bl.a., at bestående anlæg kan repareres og i et vist omfang renoveres uden de opfattes som nye. Egentlige tilbygninger eller udvidelser vil dog være omfattet af forbudsbestemmelsen, herunder f.eks. ombygning fra ko- til svinestald. Det samme gælder f.eks. markante skift i dyretype, såsom fra ridestald til fårestald.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	>25
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50
Vandløb, dræn og søer [*1]	15	>15
Offentlig vej, privat fællesvej	15	**9**
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom [*2]	15	>15
Naboskel	30	>30

[*1] Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

[*2] Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Med baggrund i ovenstående vurderes, at anlægget placeringsmæssigt ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Figur 1: Afstand til offentlig vej fra kalveplads og stald 24 (vej 1 og vej 2).

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt. med undtagelse af følgende afstandskrav:

Husdyrbrugloven § 8, stk. 1 nr. 4 – afstandskrav på 15 meter til offentlig vej. Den aktuelle afstand fra kalveplads på Skavenvej 24, 6880 Tarm (matr.nr. 65a, Lønborggård Hgd., Lønborggård) er:

- Ca. 9 meter til offentligvej fra ny kalveplads og stald 24.

Kommunen vurderer, at der kan dispenseres fra afstandskravet på 15 meter til offentlig vej.

Baggrunden er, at der er tale om en offentlig vej og kommunen vurderer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener ved at reducere afstandskravet til offentlig vej fra 15 meter til 9 meter.

I henhold til § 9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug meddeles der derfor i denne tillægsgodkendelse dispensation til et reduceret afstandskrav til 9 meter.

I forbindelse med denne tilladelse bliver Skavenvej 24, 6880 Tarm (matr.nr. 65a, Lønborggård Hgd., Lønborggård) og Skavenvej 13, 6880 Tarm (matr.nr. 65i, Lønborggård Hgd., Lønborggård) sammatrikuleret og vejudlæg til Skavenvej 13, 6880 Tarm bortfalder.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, med undtagelse af afstand til offentlig vej, som der er meddelt dispensation til, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt (efter dispensation for afstandskrav til vej) og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget på Skavenvej 22-24, 6880 Tarm ligger inden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Geologiske interesseområder

Husdyrbrugets anlæg er beliggende inden for det geologiske interesseområde Holmsland Klit-Ringkøbing Fjord. Der er vigtigt at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgang og sammenhænge fremtræder klart i landskabet. Det nye staldafsnit, kalveplads, og gyllebeholder m.v. placeres i tilknytning til eksisterende bygninger og vurderes ikke at være i strid med kommuneplanen.

Større uforstyrrede landskaber

Husdyrbruget ligger delvis inden for et større uforstyrret landskab. Målsætningen for et større uforstyrret landskab er at landskabet så vidt muligt skal friholdes for nye større tekniske anlæg, som veje, master, større virksomheder, byudvikling mv., der kan have en stor syns- og støjmæssig indvirkning på omgivelserne. Landbrugsbyggeri vurderes som udgangspunkt ikke at være et større teknisk anlæg.

Værdifulde kulturmiljøer

Husdyrbruget ligger inden for det værdifulde kulturmiljø i form af færdselsspor Gl. Landevej Vostrup-Hemmet.

Udpegningen af værdifulde kulturmiljøer i kommuneplanen udelukker ikke, at landskabet videreudvikles, men udpegningerne sikrer, at udviklingen sker med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier.

Den nye gyllebeholder opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og vurderes derfor ikke at være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser.

Bevaringsværdige landskaber:
Bevaringsværdige landskaber er landskaber, der er særligt karakteristiske på grund af deres naturgrundlag (terræn, jordtype med videre), kulturgrundlag (byggeri, skov landbrug med videre) eller rumlige og visuelle fremtoning. Husdyrbrugets anlæg ligger inden for et bevaringsværdigt landskab, hvor etableringer og tilpasninger af byggeri og anlæg samt ændringer i arealanvendelsen så vidt muligt ske under hensyntagen til landskabets karakteristika.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger indenfor landskabsområdet Lønborg Landbrugsflade.

Lønborg Landbrugsflade er kendetegnet af et landbrugslandskab med små terrænlavninger, som løber på tværs af et fladt terræn. Landskabsområdet indeholder mange mindre vandløb, der løber i små smeltevandsdale. Mod vest er marsk og lavbundsområder overvejende drænet og opdyrket.

Bebyggelsen ligger som spredte gårde og landsbyer langs vejene. Landskabsområdet rummer flere små til middelstore plantager samt hegn, der ligger i en parallel struktur. Kombinationen af mange bevoksninger og det flade, lavtliggende terræn begrænser udsigterne på tværs af landskabsområdet og skaber lukkede landskabsrum.

Landskabsværdierne findes i heden, marskkarakteren og en række særlige kulturmiljøer. Ved Ringkøbing Fjord og Skjern Enge Deltalandskab er der særlige udsigter.

Retningslinjer for landbrugsbyggeri:

Landskabsområdet har kapacitet til indpasning af landbrugsbyggeri i middelstor skala.

Det er væsentligt, at der tages hensyn til den samlede bygningsmasses visuelle udtryk, og at nyt byggeri tilpasses det eksisterende, så byggeriet fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet. Landbrugsbyggeriet kan også afskærmes af bevoksning og holdes under bevoksningshøjde, hvor hegn og andre småbevoksninger er en del af den omkringliggende karakter.

Der bør ikke etableres markant byggeri i områderne mod Ringkøbing Fjordlandskab og Skjern Enge Deltalandskab. Det kan sløre udsigterne og ændre den ellers åbne karakter, som er friholdt for markant landbrugsbyggeri.

I terrænlavningerne bør landbrugsbyggeri være i lille skala. Hvor hede, plantage og marsk præger landskabet, bør der ikke opføres byggeri. Det er ikke foreneligt med de visuelle sammenhænge og det

åbne bebyggelsesfrie landskab.

Bygningsbeskrivelse

Det nye staldafsnit og kalveplads m.v. på Skavenvej 24 opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Den nye gyllebeholder på 4000 m^3 bliver etableret syd for de eksisterende gyllebeholder på Skavenvej 24. Den nye ensilagesilo og møddingsplads etableres nord for de eksisterende på Skavenvej 24. Ejendommen vil derfor fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. Det nye staldafsnit m.v. vil der blive opført i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger. For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Det nye staldafsnit og øvrige bygninger opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Den nye gyllebeholder placeres i tilknytning til eksisterende anlæg. Der er i miljøgodkendelsen fra 2020 stillet vilkår om, der skal plantes slørende beplantning omkring den nye gyllebeholder. Der er endvidere stillet vilkår om, at når gyllebeholderen ikke længere er i brug til det, den er tilladt, skal den fjernes.

Beplantning:

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor få læhegn adskiller marker og den spredte bebyggelse i området. Det betyder, at der er mange udsigts- og indsigtslinjer i landskabet.

Ejendommen er delvis skjult mod syd af læhegn.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg.

Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør nuværende beplantning omkring anlægget fortsat vedligeholdes.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende:

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.

2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.

3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.

4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

<u>Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur</u>

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat 1. Hede - NV	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,1	0,0	0,2

Kat 1. Hede - NV - Naturområde (kategori 1)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Råvarehus	1523
Staldbygning	Oprindelig nr. 22	1316
Gødningslager	2000 m3 - nr 22	1265

Det nærmeste Kategori 1-Naturområde ligger ca. 1265 m nordvest fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget**.** Naturområdet er hede. Området er en del af habitatområde nr. 62, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (bilag 8).

Kat 1. Hede	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,1	0,0	0,1

Kat 1. Hede - Naturområde (kategori 1)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny plansilo	1696
Staldbygning	Kostald med karrusel	1674
Gødningslager	Ny 4000 m3 - nr 24	1715

Der ligger også et Kategori 1-Naturområde ca. 1674 m sydøst fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget**.** Området er en del af habitatområde nr. 196, Lønborg Hede.

Tålegrænsen for naturområderne vurderes til at være mellem 5 –15 kg N/ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2021-2023, beregnet til 9,67 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

En beregning af ammoniakdepositionen til naturområdet viser, at totaldepositionen til naturområdet fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,2 kg N pr ha. pr. år.

Da den totale ammoniakbelastning fra det samlede ansøgte anlæg på kategori 1 naturområdet er lig med 0,2 kg N pr. ha. år, er det ikke påkrævet, at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet for det konkrete naturområde er overholdt ifølge beregningerne fra ansøgningen.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet, og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Hede

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat 2. Hede - Vest	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3

Kat 2. Hede - Vest - Naturområde (kategori 2)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Foderlade	1212
Staldbygning	Kostald med karrusel	1144
Gødningslager	Ny 4000 m3 - nr 24	1121

Det nærmeste Kategori 2-Naturområde ligger ca. 1121 meter vest for de nærmeste anlæg på husdyrbruget (bilag 8).

Kat 2. Hede - SØ	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,2

Kat 2. Hede - SØ - Naturområde (kategori 2)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny plansilo	1376
Staldbygning	Kostald med karrusel	1362
Gødningslager	Ny 4000 m3 - nr 24	1411

Kategori 2-Naturområde beliggende ca. 1362 m sydøst fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget.

Kat 2. Hede - syd	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1

Kat 2. Hede - syd - Naturområde (kategori 2)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Eksisterende plansiloer	1545
Staldbygning	Kostald med karrusel	1496
Gødningslager	Ny 4000 m3 - nr 24	1440

Der ligger også et Kategori 2-Naturområde ca. 1440 m syd fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget.

Tålegrænsen for hede er mellem 5 -15 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2021-2023, beregnet til 9,67 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den øverste tålegrænse ikke er overskredet.

En beregning af ammoniakdepostionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,3 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret heder, mose, enge og potentielt ammoniak følsomme skove. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt § 3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor (bilag 8).

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Kat 3 mose b	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,1	0,4	
Kat 3 mose a	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	2,3	1,9	4,7	
§ 3 eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	3,4	2,7	7,3	
Kat 3. hede	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,1	0,5	
Kat 3. Mose - NV	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,1	0,7	
Kat 3. Mose - N	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,4	0,2	1,9	
Kat 3. Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	5,6	4,7	10,4	
Kat 3. Naturligt lysåbent areal	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	4,7	3,9	8,6	

Der ligger flere § 3 søer inden for 1000 meter. Den nærmeste ligger ca. 100 m mod nordøst.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Der er beregnet en merbelastning ved den ansøgte udvidelse på over 1 kg N/ha/år, hvorfor er der foretages en konkret vurdering af påvirkningen på mosens tilstand.

Mosearealet øst for husdyrbruget er kategori 3-naturområde. Der er sat fire beregningspunkter for ammoniakdepositionen til nærliggende naturområder, hvoraf to punkter er placeret langs kanten af den §3-registrede mose. Derudover er der sat et beregningspunkt i dokumentationsfeltet for besigtigelsen[1]

Figur 2: Oversigtskort over nærområdet til husdyrbruget, hvor de fire beregningspunkter for ammoniakdepositionen fremgår som grønne prikker.

[1] Konsulentvirksomheden Sweco har foretaget besigtigelsen af arealet for kommunen. Sweco har placeret dokumentationsfeltet på det sted, hvor de vurderede at områdets naturkvalitet var størst.

Naturtype	Afstand fra anlæg (nærmeste stalde/gylle-tank	Retning ift. stalde	Ruhed natur*	Merbelastning (kg N/ha) ansøgt i forhold til		Totalde-position (kg N/ha/år)	Total inkl. baggrundsbelastning (kg N/ha/år)**
				Nudrift	8-årsdrift		
Kat. 3 Mose	120 m	V	Mk	4,7	5,6	10,4	20,1
Kat. 3 Naturligt lysåbent areal	130 m	V	Mk	3,9	4,7	8,6	18,3
Kat. 3 Mose a (dokumentationsfelt)	240 m	NV	Mk	1,9	2,3	4,7	14,4
§ 3 eng	200 m	NV	BN	2,7	3,4	7,3	17,0

Tabel 1. Opdaterede beregninger for ammoniakdeposition til nærliggende naturområder

** Ruheder i naturområderne, benævnt Mk =”blandet natur med middelhøj bevoksning” samt Bn = ”blandet natur med lav bevoksning”.*

*** Baggrundsbelastningen er fastsat som gennemsnit af værdier for seneste 3 år (2021-2023). Pt. er værdien 9,67 kg N/ha/år. For naturområder, som modtager en merbelastning på over 1 kg N/ha/år, er der beregnet en samlet ammoniakbelastning som summen af baggrundsbelastningen og totaldeposition fra husdyrbruget.*

Konsulentvirksomheden Sweco har den 15. juli 2021 besigtiget den §3-registrerede mose øst for Skavenvej 24, 6880 Tarm for kommunen. Data for besigtigelsen kan ses på https://naturereport.miljoeportal.dk/920279.

Arealet er et fugtigt, ufremkommeligt pilekrat omkranset af dybe, brede grøfter. Den nordlige del af arealet er domineret af tagrør, og der forekommer en del problemarter. Arealet er tydeligt påvirket af afvanding med pletvise fugtigbundsplanter. Der foretages ikke en pleje af områderne, og der er ikke planlagt naturindsats.

Mosen er under tilgroning. Det kan skyldes en kombination af manglende naturpleje, kvælstof-deposition fra luften, samt en vis grad af randpåvirkning fra markerne. Naturkvaliteten af mosen er derfor også moderat.

Hele mosearealet vurderes til ikke at være særligt ammoniakfølsomt, idet der ikke er observeret nogen N-følsomme arter på arealet.

Beregningspunkter langs registreringsgrænsen tættest på husdyrbruget, viser at merdepositionen til mosearealet over 8 år er henholdsvis 4,7 kg N/ha/år og 5,6 kg N/ha/år. Totaldepositionen er henholdsvis 8,6 kg N/ha/år og 10,4 kg N/ha/år.

Dokumentationsfeltet for besigtigelsen med den bedste naturtilstand er beliggende på den nordøstlige del af mosen ved registreringsafgrænsningen tæt på grøften. Her er der sat et beregningspunkt for merdepositionen, som over 8 år er 2,3 kg N/ha/år, mens totaldepositionen 4,7 kg N/ha/år.

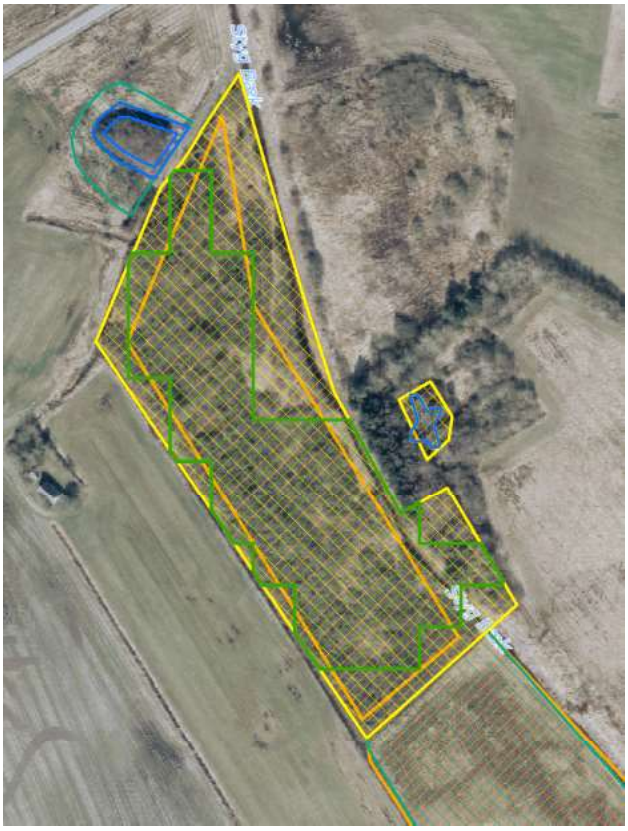
Baggrundsbelastningen for ammoniak (målt som gennemsnit over 2021-2023) ligger på 9,67 kg N/ha/år. Sammenlagt vil kvælstofbelastningen for arealet tættest på husdyrbruget være henholdsvis 18,3 kg N/ha/år og 20,1 kg/N/år, mens det på dokumentationsfeltet vil være 14,4 kg N/ha/år.

Tålegrænsen for moser ligger mellem 5-25 kg N/ha/år. Kommunen vurderer, at tålegrænsen ligger i den øvre del af intervallet, idet området vurderes som relativt næringsrigt. Desuden vurderes mosearealet til ikke at være særligt ammoniakfølsomt, grundet manglende tilstedeværelse af N-følsomme arter på arealet. Dermed er den specifikke tålegrænse for dette moseareal ikke overskredet ved de beregnede merbelastninger jf. tabel 1. Kommunen vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stillede skærpede krav til den ansøgte merdeposition.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturlig lysåben tilgroet areal inden for 1000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %.

Arealet er sammenfaldende med kategori 3 mosen, som er beskrevet tidligere. Der henvises til denne vurdering. Der er tale om et tilgroet moseområde og ikke et skovareal.

Figur 3: Oversigtskort overpotentielt ammoniakfølsom skov (grøn markering i midten).

Øvrig natur omkring anlægget:

Ferske enge er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Ferske enge omfatter naturenge og kulturenge. Det betyder, at en aktivitet, som vil medføre en tilstandsændring af en §3-beskyttet eng, som udgangspunkt ikke kan tillades uden dispensation. Enge kan være mere eller mindre påvirket af gødning fra græssende dyr og eventuelt tilførsel af gødningsprodukter, samt påvirkning fra nærliggende marker i omdrift.

Det medfører, at mange enge er næringsberigede og kun få enge er moderat næringsfattige.

Der er observeret et mindre areal nord for mosen, som i forbindelse med sagsbehandlingen af denne ansøgning er blevet registreret som §3 eng. Der er derfor sat et beregningspunkt for merdepositionen, som over 8 år er 2,7 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er 7,3 kg N/ha/år.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 2,7 kg N/ha/år til engen, og totalbelastningen fra anlægget er 7,3 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i 2021-2023, beregnet til 9,67 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Engen ligger op til arealer i omdrift nær husdyrbruget og vurderes således at være påvirket med kvælstof fra markdriften.

Tålegrænsen for ferske enge er mellem 15-25 kg N/ha. Sammenlagt med baggrundsbelastningen ligger totalbelastningen på 17 kg N/ha/år for engen. Da totalbelastningen, inklusiv baggrundsbelastningen ligger i den lave ende tålegrænseintervallet sammenholdt med kvælstofbidraget fra nærliggende marker, vurderes det, at engen ikke vil blive påvirket negativt af udvidelsen.

Inden for 1000 meter fra staldanlægget forekommer derudover søer og vandhuller, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Søer og vandhuller over 100 m^2 er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Idet vandhullerne ligger omgivet af marker i omdrift, er det kommunens vurdering, at vandhullerne er næringspåvirket. Ammoniakpåvirkningen fra luften vil være af uvæsentlig betydning for vandhullerne, idet bidraget fra markerne er væsentligt større end det der afsættes fra luften.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af øvrige naturområder.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders ynglevandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængig af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)

• Opholder sig i skjul i større flokke

• Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de solvendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skråninger. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padder skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandres fra et vandhul til et andet.

Strandtudse – Forekommer ofte kystnært. Arten yngler i helt lysåbne, helst tidvise vandsamlinger, og tåler en vis saltindhold i vandet. Som rasteområde kræver strandtudsen åbne partier med enten ingen eller meget lav vegetation, typisk enge, strandenge og vegetationsfattige klippekyster.

Grøn køllеguldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaikguldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Ynglevandene må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kærguldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for denne miljøgodkendelse foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er beliggende tæt op af den eksisterende bygningsmasse og at ændringen ikke vil påvirke bilag IV-arter.

- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel

- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 4.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Opbevaring af dybstrøelse sker efter lovgivning og overdækkes hvis der ikke sker tilførsel dagligt. Saftafløb/regnvand pumpes til gylletank. Dybstrøelsen forventes leveret til biogas.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Ansøger oplyser:

Ensilage opbevares i ensilagesiloerne, der kan også opbevares markstak. I bygning 8 opbevares der råvare løst på gulvet, samt mineraler m.m. i storsække. Derudover er der to udendørs kraftfodersiloer ved malkestalden.

Foderblandes i en fuldfodervogn ved ensilagesiloerne.

Det vurderes, at foderet opbevares miljømæssigt forsvarligt.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Skavenvej 22 og 24, 6880 Tarm er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse. **Håndtering på husdyrbruget:** Der er ingen sanitært spildevand fra eksisterende driftsbygninger.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. **Håndtering på husdyrbruget:** Skavenvej 22, 6880 Tarm: Tagvand og vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning eller foder, ledes bort via dræn. Vand fra tagflade (regnvand) på eksisterende staldanlæg samt stuehus går til grøft der løber ned til Stygbæk. Vand fra den gamle stald vil blive afledt til grøft der går nord for staldanlæg, som også ledes til Styg Bæk. Skavenvej 24. 6880 Tarm: Tagvand og vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning eller foder, ledes bort via dræn. Afledning af tagvand fra den gamle kostald sker til vejgrøft. Den eksisterende nyere kostald afleder til et nyere drænledning. Dette ledes til grøft der løber over langs græsareal og ned til Styg bæk. Tagflader på det nye staldafsnit og kalvepladsen afledes til nedsivning.
Møddings- og ensilagesaft
Definition og krav: På møddingspladser, ensilagepladser og pladser til kalvehytter skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning. **Håndtering på husdyrbruget:** Væske fra plads med kalvehytter ledes til gyllebeholder. Saft fra møddingspladsen ledes til gyllebeholder. Saftafløb fra ensilage udsprinkles eller ledes til gyllebeholder. Der etableres en opsamlingsbeholder på 200 m^3 med placering som vist i bilag 4. Beholdere på 100 m^3 eller derover til opbevaring af ensilagesaft skal kontrolleres af en autoriseret kontrollant for tæthed og styrke hvert 10. år.
Restvand
Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. Restvand kan udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt. Opsamlingstank til udsprinkling skal anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune. **Håndtering på husdyrbruget:** Mælkerumsvand og andet rengøringsvand fra staldanlæg ledes til gyllekanaler/gyllebeholder.

Fra ny plansiloen på Skavenvej 24 afledes restvandet til en ny opsamlingsbeholder og udsprinkles efterfølgende. Anlægget skal dimensioneres og etableres i henhold til landbrugets byggeblad. Fra den eksisterende ensilageplads ledes til ledes til gylletank.
Spildevand fra vaskeplads
Definition og krav: Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken. **Håndtering på husdyrbruget:** På husdyrbruget foretages vask af maskiner i marken eller på støbt plads med afløb til gyllesystem.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 4.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Ansøger oplyser:

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og fyringsolie og smøreolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i maskinhuset i overjordiske tanke på hhv. 1.200, 2.500 og 5.900 liter. Tankene er placeret på fast bund uden afløb. Tankene er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene.

Smøreolie anvendes til traktorer og maskiner. Spildolien derfra opbevares i 200 liter tromler i maskinhuset, de er ligeledes placeret på fast bund uden afløb.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsaligt i form af pesticider og rengøringsmidler rengørings- og desinfektionsmidler til malkeanlægget. Rengørings- og desinfektionsmidler til malke-anlægget opbevares i tankrummet. Det er minimalt, hvad der anvendes af rengøringsmidler.

Pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset. Vask og påfyldning af sprøjte sker i maskinhuset, ved rist, hvorfra der er afløb til gyllebeholder. Påfyldning af sprøjten sker så der ikke er risiko for tilbageløb til vandforsyningen. Andre former for kemikalier der er klassificerede og mærket som giftige eller meget giftige opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset.

Medicin

Medicin opbevares i et køleskab i stalden.

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Syge dyr behandles efter gældende veterinære regler og medicinen opbevares efter producentens forskrifter. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent, at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden eller på kommunal genbrugsstation.

Ansøger vurderer, at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Ringkøbing-Skjern Kommune, og det kildesorteres i fraktioner efter gældende affaldsregler.

Fast affald:

Landbrugsplastik og andet plastik sorteres og afhentes af Marius Pedersen. Restaffald der ikke er genbrugsegnet opbevares i container og afhentes hver uge.

Mindre fraktioner af affald kommer i affaldsspandene til affald fra husholdningen f.eks. madaffald.

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingsegnet affald fra produktionen/erhvervsaffald opbevares i maskinhuset og afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Ikke forbrændingsegnet affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.); Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingsegnet affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Farligt og klinisk risikoaffald

Farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicerum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Kanyler, flasker og knive opsamles i lille container, som opbevares ved malkerummet og bortskaffes af dyrlæge eller på genbrugspladsen.

Olie- og kemikalieaffald

Spildolie håndteres hovedsageligt af værksted, som servicerer traktorer. Opbevaring af olie og spildolie, samt tankning sker på tæt fast bund uden risiko for afløb til kloak. Beholder til spildolie opbevares desuden i kar og krav i kommunens affaldsregulativ til farligt affald er hermed overholdt.

Nødvendige rengøringsmidler/pesticider/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

Håndtering og opbevaring af affald

Ansøger har indsendt en oversigt over affaldstyper og kemikalier, og hvordan de opbevares og bortskaffes. Oversigten kan ses i tabel 2.

ISAG Kode	Art	Opbevaring	Mængde	Bortskaffelsesmetode
19.00	Forbrændingsegnet	Container i foderlade		Afhentes hver 14. dag
23.00	Ikke forbrændingsegnet			Køres til genbrugsplads
50.00	Pap/Papir			Køres til genbrugsplads
51.00	Glas			Køres til genbrugsplads
52.00	Plast			Køres til genbrugsplads
52.06	Heraf PVC			Køres til genbrugsplads
56.20	Jern og metal			Afhentes efter behov af jern-handler
79.00	Lysstofrør			Køres til genbrugsplads

Tabel 2: Oversigt over affaldshåndtering.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Ansøger oplyser:
Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde.

Der er to drikkevandsboringer på husdyrbruget, DGU nr. 102.145 og DGU nr. 102.973. Markvanding sker fra vandboring med DGU nr. 102.328.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Ansøger vurderer, at de generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer, at der er minimal risiko for, at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbringning af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet.

Fra bygninger med dyr eller husdyrgødning til vandboringer er der 29 m eller længere, og er dermed længere end afstandskravet på 25 m til vandboring.

Ud fra ovenstående vurderes det, at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Vandforbrug og vandinstallationer

På husdyrbrugets arealer er der både drikkevandsboringer og markvandingsboringer. Ved boringer, jf. indvindingstilladelsen, skal der holdes en beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 25 m for almene vandforsyningsboringer (vandværksboringer) og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer (boringer der forsyner 3-9 husstande, private drikkevandsboringer og markvandingsboringer).

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Der anvendes vand fra egen boringer: DGU nr. 102.145 og DGU nr. 102.973. Markvanding af fra vandboring med DGU nr. 102.328.

Det nuværende vandforbrug er ca. 21.000 m^3 og det forventes at vandforbruget vil stige til ca. 26.000 m^3 som følge af drikkevandsbehovet til den større besætning.

Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Ansøger oplyser, at der hele tiden er fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger vand. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld

Ansøger oplyser:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være spild af kemi eller olie, brand samt uheld med eller ved gyllebeholder herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholder ved påkørsel eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

Ansøger oplyser:

Dieseltanken, smøreolie og spildolie står indendørs i maskinhuset (bygning 9) på beton og uden afløb, og tankning foregår på fast bund. For at minimere risikoen for spild sker påfyldning af diesel altid under opsyn. Eventuelt spild opsamles med sugende materiale som findes i nærheden.

Sprøjtemidler opbevares i et aflåst kemikalierum på Skavenvej 22 hvor der er fast bund uden afløb.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at de er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel af en gyllebeholder med maskiner eller andet, vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gyllebeholderne tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Ansøger oplyser:

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf. 112.

Hvis en gyllebeholder skulle springe, vil alarmcentralen på tlf. 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. I tilfælde af lækage på en gyllebeholder vil der ske en forholdsvis hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen falder mod styg bæk. Det vil dog først løbe i grøfter øst for ejendommen. Disse kan nemt spærres ved at smide en halmballe eller jord i grøfterne. På ejendommen er der traktor med frontlæsser og halmballer der kan benyttes til inddæmning af gylle.

Kommunen vurdering:

I forbindelse med miljøgodkendelse dateret d. 17. august 2020, er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for, hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld, og hvad der skal gøres for at minimere risikoen for uheld.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m^3 og 1 LE pr. m^3 i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.

- 7 OUE pr. m^3 og 3 LE pr. m^3 til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
    - Boligformål
    - Blandet bolig og erhvervsformål
    - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

- 15 OUE pr. m^3 og 10 LE pr. m^3 ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m^2 i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Skavenvej 11	0	NY	191,9	191,9	469,7	Ja
Skavenvej 15	0	NY	191,9	191,9	753,7	Ja
Skavenvej 17	0	NY	191,9	191,9	838,9	Ja
Skavenvej 26	0	NY	191,9	191,9	654	Ja
Skavenvej 28	0	NY	191,9	191,9	720,7	Ja
Skavenvej 9	0	NY	191,9	191,9	577,5	Ja
Tarmvej 122	0	NY	602,5	602,5	1059,3	Ja
Lønborggård Hgd., Lønborg	0	NY	818,7	818,7	863,5	Ja
Lønborggård Hgd., Lønborg	0	NY	818,7	818,7	818,8	Ja

Konsekvenszone: 665 meter.

Konsekvenszonen er angivet til 665 meter, men geneafstanden til byzone er 819 meter og dermed længere end konsekvenszonen. Der skal derfor foretages nabohøring indenfor en afstand af 819 meter fra husdyrbruget.

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift

Ansøgt drift

Staldafsnit

Kalveplads	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
	761822	0	685,1	2873,0	0	685,1	2873,0	221
	741373	0	1302,0	5460,0	0	1302,0	5460,0	420

Oprindelig nr. 22	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
	743614	0	449,5	1885,0*	0	449,5	1885,0*	145
	743613	0	2669,1	11193,0*	0	2669,1	11193,0*	861

Gl Hønsehus	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
	743612	0	2343,6	9828,0*	0	2343,6	9828,0*	756

Oprindelige bygninger 24	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
	761835	0	728,5	3055,0*	0	728,5	3055,0*	235
	761817	0	731,6	3068,0*	0	731,6	3068,0*	236
	761815	0	731,6	3068,0*	0	731,6	3068,0*	236
	761782	0	1085,0	4550,0*	0	1085,0	4550,0*	350
	761781	0	114,7	481,0*	0	114,7	481,0*	37
	761780	0	173,6	728,0*	0	173,6	728,0*	56
	743608	0	1314,4	5512,0*	0	1314,4	5512,0*	424

Kostald med karrusel	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
	749887	0	365,8	1534,0*	0	365,8	1534,0*	118
	743937	0	5778,4	24232,0*	0	5778,4	24232,0*	1864
	743936	0	1125,3	4719,0*	0	1125,3	4719,0*	363
	743934	0	3574,3	14989,0*	0	3574,3	14989,0*	1153

Sum			23172,5	97175*		23172,5	97175*	

Nudrift

Nudrift

Staldafsnit

	ProduktionsId	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m^2)
Oprindelig nr. 22	743597	0	449,5	1885,0	0	449,5	1885,0	145
	743596	0	2669,1	11193,0	0	2669,1	11193,0	861
Gl Hønsehus	743598	0	2343,6	9828,0	0	2343,6	9828,0	756
Hytter	743599	0	685,1	2873,0	0	685,1	2873,0	221
Oprindelig foderlade	743600	0	728,5	3055,0*	0	728,5	3055,0*	235
Kostald med karrusel - nudrift	764627	0	3574,3	14989,0	0	3574,3	14989,0	1153
	764626	0	1125,3	4719,0	0	1125,3	4719,0	363
Oprindelig nr. 24 -nudrift	766169	0	2284,7	9581,0	0	2284,7	9581,0	737
	766168	0	1798,0	7540,0	0	1798,0	7540,0	580
	766167	0	353,4	1482,0	0	353,4	1482,0	114
Sum			**16011,5**	**67145***		**16011,5**	**67145***	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Støj og rystelser

Ansøger oplyser:

De normale støjkilder på ejendommen vil være malkeanlæg, højtryksrenser, blanding af foder, gyllepumper, den daglige brug af traktorer samt transporter til og fra ejendommen. Indblæsning af foder kan ligeledes give anledning til støj, ligesom der må forventes støj, når dyrene flyttes mellem staldafsnittene.

Brugen af traktorer i det daglige vil normalt begrænse sig til dagtimerne, dog må der forventes sæsonbestemt markarbejde ud over dette.

Transporter på ejendommen samt til og fra ejendommen vil i nogen grad være sæsonbestemt i forbindelse med forårsarbejdet samt efterårets høstarbejde i marken. Gyllepumper kører ca. 1 gang om dagen.

Nærmeste nabo er beliggende i en afstand af 370 m mod nordøst. Foderblanding foregår på pladserne ved plansiloerne og den store afstand til naboer gør, at støjbilledet ikke vil ændres væsentligt, ved en udvidelse af besætningen.

Hovedparten af arbejdet på bedriften udføres i dagtimerne, hvorfor støj fra anlægget også hovedsageligt vil forekomme i dette tidsrum.

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt interne transporter på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Belastningen af antallet transporter er derfor i en afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af levende dyr og afhentning af mælk kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets/ mejeriets køreplaner.

Der er ingen naboer tæt på de indkørsler, der anvendes til driften.

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Der sker ikke en ændring i støjkilderne i forhold til den nuværende drift. Ejendommens beliggenhed i relativ tæt afstand på nabo betyder, at naboen i perioder vil kunne opleve støj fra husdyrbruget. En del af de støjende aktiviteter ligger i dagtimerne f.eks. levering af foder og afhentning af gylle og vil ikke give gener. I forbindelse med ensilering kan der være behov for arbejde om aftenen og natten, hvilket kan give gener. Ensilering foregår imidlertid kun få dage om året, så det vurderes at generne vil blive begrænsede.

Ansøger vurderer, at husdyrbruget på Skavenvej 22 og 24 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, kan ændres uden at medføre forøgelse af støj og gener i omgivelserne.

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Kommunens vurdering:

Støjkilder fra husdyrbruget udgøres primært af malkeanlæg, højtryksrenser, blanding af foder, gyllepumper, den daglige brug af traktorer samt transporter til og fra ejendommen.

Der har tidligere været klage over støj i forbindelse med brug af gaskanon mod fugleflokke. Ansøger oplyser, at der ikke længere benyttes gaskanon.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et

problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af dette tillæg til miljøgodkendelse.

Der er i tillægget til miljøgodkendelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Der er etableret udendørs lys ved kalvehytterne. Det er kun tændte i korte perioder og vurderes ikke at give gener for naboerne.

Derudover er der belysning ved gårdspladsen, der er tændt når det er mørkt.

I staldene er der lys når det er nødvendigt for arbejdet og nødvendigt for dyrevældfærd. Om natten er der natsænkning på lyset så dyrene kan orientere sig.

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen.

Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, idet der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udmugning samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via privat sikrings ordning.

Ansøger vurderer, at det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

Når der strøs med halm, vil der være en risiko for lidt støvudvikling. Dette vil dog normalt kun mærkes inde i bygningerne.

Ved interne transporter vil der i tørre perioder kunne være lidt støvudvikling fra kørsel på interne veje på anlægget.

Generelt vurderes det, at støvgener fra ejendommene vil være relative få og kortvarige, og at de derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en godkendelse efter husdyrloven vurdere, om til-og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en godkendelse efter husdyrloven stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til-eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Tilkørsel til ejendommen sker via Skavenvej og Stygvej. Til ejendommene er der 8 indkørsler. Der er en indkørsel (rød pil) som primært bruges til stuehusene. De øvrige bruges i forbindelse med driften.

Figur 4: Til- og frakørselsforhold.

Transporter sker i forbindelse med håndtering af dyr, afhentning af mælk, udbringning af husdyrgødning, høstarbejde, levering af foder m.m. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget i en kortere afgrænset periode. Hovedparten af de daglige transporter foregår i dagtimerne. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet rundt. Afhentning af mælk og levende dyr følger mejeriet/slagteriets køreplaner og kan derfor forekomme uden for normal arbejdstid.

I nedenstående tabel 3 er der angivet et forventet antal transporter. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Levende husdyr	12	25	
Afhentning af mælk	183	200	
Indkøbt foder	55	110	

Grovfoder	539	800	
Brændstof	10	15	
Udbringning af husdyrgødning, flydende	650	650	
Afhentning af gylle og dybstrøelse, biogas		500	
Døde dyr	25	25	
Affald	25	25	
Dyrlæge	55	55	
Øvrige (f.eks. sækkevarer, montører, elektriker m.m.)	52	52	
Samlet antal transporter	**1.606**	**2.457**	

Tabel 3: Antal transporter til og fra ejendommen.

Der forventes at ske en stigning i antal transporter efter udvidelsen. Stigningen skyldes hovedsageligt biogastransporter samt gødnings- og grovfoderproduktion som følge af den øgede besætning.

Den interne transport på ejendommen er indrettet, så den giver minimum gene for naboer. Hovedparten af transporter sker af mindre offentlige veje.

Gylletransporter og transporter med markafgrøder er sæsonbetonet, mens øvrig transporter med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året.

Mælketransporterne foregår hver anden dag. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/ levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Ansøger har redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Kommunens vurdering:

Ansøgt projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om, at især antallet af transporter af foder og afhentning af gylle m.v vil stige.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommende hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår i miljøgodkendelsen fra 2020 og dette tillæg, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH3-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH3-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH3-N pr. m^2 produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH_3-N /(m^2 - år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH_3-N /(m^2 - år)) [C]
Kalveplads	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Kalveplads	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Oprindelig nr. 22	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Oprindelig nr. 22	Alle kvæg; Dybstrøelse [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Gl Hønsehus	Alle kvæg; Dybstrøelse [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Oprindelige bygninger 24	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kostald med karrusel	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kostald med karrusel	Alle kvæg; Dybstrøelse [B]	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Kostald med karrusel	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Kostald med karrusel	Alle kvæg; Dybstrøelse [B]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

[B] BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

[C] BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT

Produktion	Areal (m^2)	BAT krav (kg NH_3-N /(m^2 - år))	Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH_3-N / år)	Ansøgers forslag (kg NH_3-N /år)	Kommunens krav (kg NH_3-N /år)
(#741373) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	420	0,84	1	353		
(#761822) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	221	0,84	1	186		
(#743613) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	861	1,16	1	999		
(#743614) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	145	0,84	1	122		
(#743612) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	756	0,84	1	635		
(#743608) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	424	0,84	1	356		
(#761780) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	56	0,84	1	47		
(#761781) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	37	0,89	1	33		
(#761782) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	350	0,84	1	294		
(#761815) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	236	1,16	1	274		
(#761817) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	236	0,89	1	210		
(#761835) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	235	1,16	1	273		
(#743934) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	1153	1,16	1	1337		
(#743936) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	363	0,84	1	305		
(#743937) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	1864	0,89	1	1659		
(#749887) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	118	0,84	1	99		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 7180 kg NH_3-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 1392 kg NH_3-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 8573 kg NH_3-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 8550 kg NH_3-N/år. Der anvendes følgende ammoniakreducerende tiltag: teltoverdækning på gylletankene på hhv. 3005 m^3, 3232 m^3 og 2000 m^3.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt med 23 kg NH_3-N/år.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH_3-N /år)	7181	1392	8573
Faktisk emission (kg NH_3-N /år)	7758	792	8550
Forskel (kg NH_3-N /år)	-	-	23
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

BAT-kravet er opfyldt ved teltoverdækning af 4 gylletanke. Da N-depositions-beregningerne i forhold til natur er baseret på at tankene har teltoverdækkes, er der stillet vilkår herom i tillægget.

Ud over beregningen af den samlede ammoniakemission har ansøger beskrevet husdyrbrugets valg af den bedst tilgængelige teknik, herunder forhold til råvarer, energi, management m.v.

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer
- Management
- Fodring
- Vand og energiforbrug
- Opbevaring af husdyrgødning

<u>Staldindretning</u>

Staldene er indrettet efter følgende:

- Kalvepladsen på 1017 m^2 er indrettet med et produktionsareal på 641 m^2 med dybstrøelse.
- Stald 22 på 1306 m^2 er indrettet med et produktionsareal med 861 m^2 sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) og 145 m^2 med dybstrøelse.
- Gl. hønsehus på 842 m^2 er indrettet med et produktionsareal med 756 m^2 med dybstrøelse.
- Stald 24 udvides fra 2.364 m^2 til 2.484 m^2. Produktionsarealerne udvides fra 1.431 m^2 til 1.574 m^2 med 744 m^2 sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) og 830 m^2 med dybstrøelse.
- Kostalden med karrusel udvides fra 2.690 m^2 til 6.741 m^2. Produktionsarealerne udvidelse fra 1.516 m^2 til 3.498 m^2 med 3017 m^2 sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) og 481 m^2 med dybstrøelse.

Der er ikke fortaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Management

Ansøger oplyser:

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.

I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressourceforbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.

Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.

På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.

Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.

At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.

At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.

At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

Ansøger oplyser:

Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.

Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor grisefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Der er faste aftaler til levering af foder.

Det vurderes ud fra ovennævnte procedurer og tiltag, som er medvirkende til at minimere udskillelsen af fosfor og kvælstof, og derfor også ammoniakemissionerne, at husdyrbruget lever op til BAT for fodringsstrategi.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

Ansøger oplyser:

Vand:

Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkekopper og vandtrug udskiftes.

Med henblik på at kontrollere og optimere vandforbruget monteres der vandmåler på vandforsyningen til: drikkevandssystemet i nye/alle stalde.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Ansøger vurderer ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere vandforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for vand.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

Belysning:

Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og når det i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.

Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.

Ventilation:

Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene med blandet ventilation, hvilket regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest muligt forbrug af energi.

Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.

Øvrige:

Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Fast møg opbevares på møddingsplads med opsamling af vand til gyllebeholderen. Dette minimerer udvaskningen af nitrat.

Fast husdyrgødning og dybstrøelse uden daglig tilførsel overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniak emissionen.

Dybstrøelse opbevares i markstak jf. regler for opbevaring (kapitel 6 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gyllebeholdere og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.

Der etableres flydelag på gyllebeholderne uden teltoverdækninger for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.

Beholderen tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for beholderen.

Årligt efterses inspektionsbrønd ved gyllebeholder, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i beholderen.

Der er fast overdækning på 3 ud af 5 gyllebeholdere. Dette reducerer ammoniakfordampningen.

Der er etableret gyllealarm på gyllebeholderen jf. § 21 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Beholderne er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at Beholderen hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om beholderen opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Ansøger vurderer, at ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for opbevaring af husdyrgødning.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Ansøger oplyser:

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. En forlængelse af den eksisterende kvægstald på Skavenvej 24, 6880 Tarm, giver en optimal udnyttelse af det resterende anlæg.

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det, at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at alternative placeringer af stalden på ejendommen er fravalgt pga. at det vil være mest optimalt at forlænge den eksisterende kvægstald af hensyn til den interne logistik. Den alternative løsning er primært fravalgt pga. fremtidige udvidelsesmuligheder og hensynet til naboer.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Tilbygning til eksisterende kostald med karrusel med et nyt produktionsareal på 1864 m^2
- Eksisterende kostald med karrusel etablerer et nyt produktionsareal på 118 m^2.
- Etablering af ny opsamling og returgang beliggende i forbindelse med nuværende kostald og ny stald (ikke produktionsareal).
- Udvidelse af kalveplads med 420 m^2 produktionsareal.
- Mindre udvidelse af eksisterende bygning 24, samt ændringer i gulvtyper.
- Udvidelse af ensilageplads med 1600 m^2.
- Etablering af møddingsplads på 72 m^2.
- Ny gyllebeholder på 4000 m^3.
- Teltoverdækning på 3 eksisterende gyllebeholder.
- Skift i dyretype.

kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

Figur 1. Situationsplan

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg:

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved en opmåling foretaget af GL byg samt ansøger. Derudover er de opmålinger der er foretaget i gældende godkendelse på Skavenvej 22 videreført.

Bygning 1. Kostald med karrusel – uændret. Der er dog udført nye opmålinger af GL-byg og ansøger. Stalden er opmålt til 1348 m2 og der er 195 m2 nakkebomsareal. De nye opmålinger er indsat i ansøgt drift, nudrift og 8 års drift. 1.153 m2 sengestald med spalter.

Bygning 2. Dybstrøelsesafdeling forlænges og dybstrøelsesarealet øges med 118 m2 til 481 m2 produktionsareal.

Bygning 3. Forlængelse af kostald. Der etableres 1864 m2 sengestald med spalter og der er fratrukket 405 m2 nakkebomsareal.

Bygning 4. Ældre stalde nr. 24. Her ænders der en del i indretning og gulvtyper. Samlet etableres der 273 m2 ny sengestald med spalter og 400 m2 ny dybstrøelse. Den ene længe udvides med 1,62 m i den ene side og 0,92 i den anden. Se fig. 2.

Bygning 5. Kalveplads. Pladsen udvides med 420 m2 nyt produktionsareal.

Bygning 6. Lade

Bygning 7. Plansiloanlæg – anlægget udvides på nr. 24 med ca. 1600 m2.

Bygning 8. Råvarehus

Bygning 9. Maskinhus

Bygning 10. Maskinhus

Bygning 11. Stuehus

Bygning 12. Stuehus

Bygning 13. Oprindelig kostald nr. 22 – uændret.

Bygning 14. Oprindelig foderlade har tilladelse til 235 m2 dybstrøelse i nudrift. Hele arealet tages ud af drift i ansøgt drift.

Bygning 15. Oprindelig hønsehus - uændret.

Bygning 16. Eksisterende gyllebeholder på 2.000 m3. Der er fast overdækning på beholderen.

Bygning 17. Eksisterende gyllebeholder på 900 m3. Der anvendes naturligt flydelag.

Bygning 18. Eksisterende gyllebeholder på 844 m3. Der anvendes naturligt flydelag.

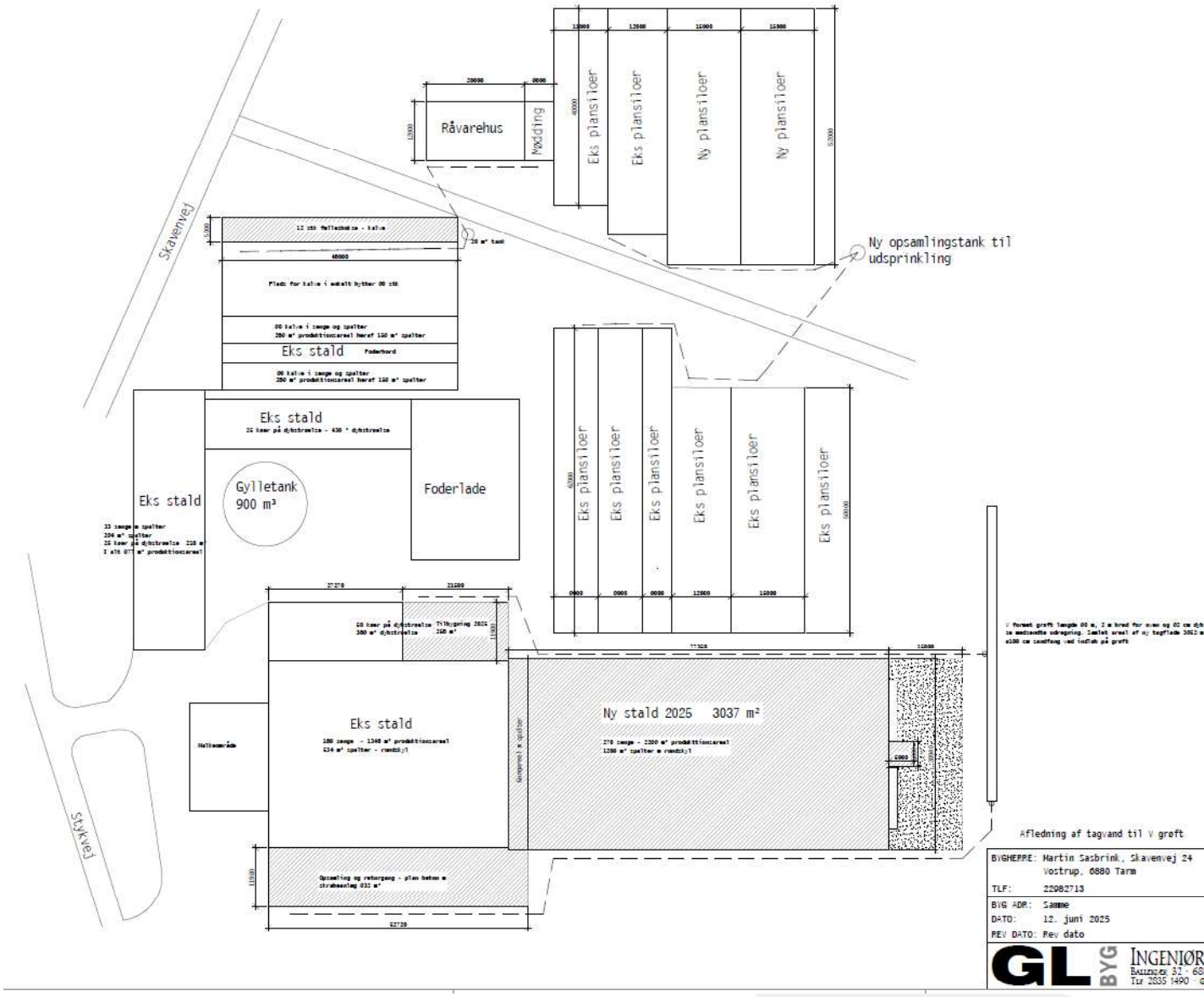
Bygning 19. Eksisterende gyllebeholder på 3.005 m3. Der er fast overdækning på beholderen.

Bygning 20. Eksisterende gyllebeholder på 3.232 m3. Der er fast overdækning på beholderen.

Bygning 21. Ny gyllebeholder på 4.000 m3. Der ønskes fast overdækning på beholderen.

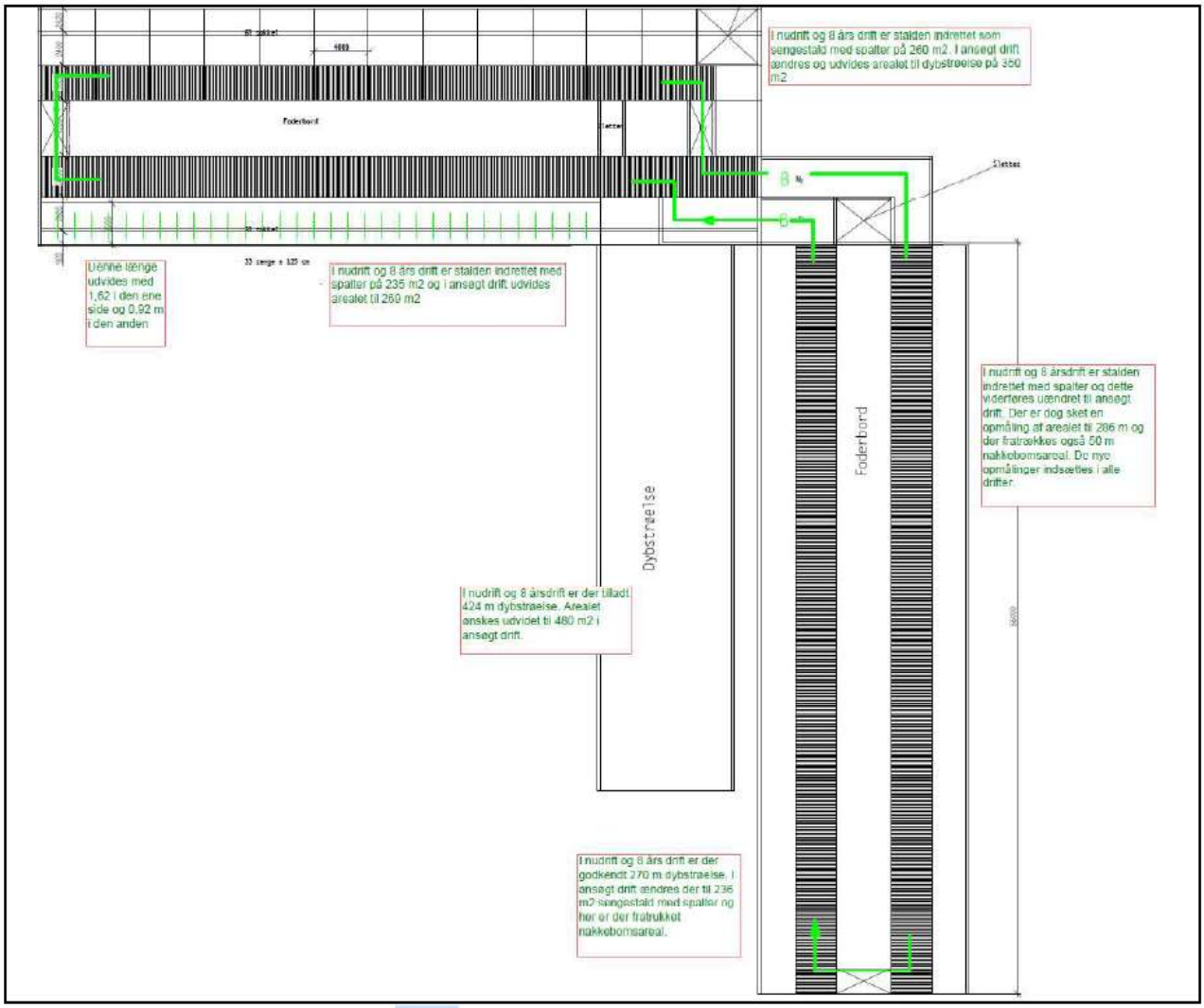
Bygning 22. Møddingsplads – ny på 72 m2.

Bilag 2: Skitse - nyt staldafsnit

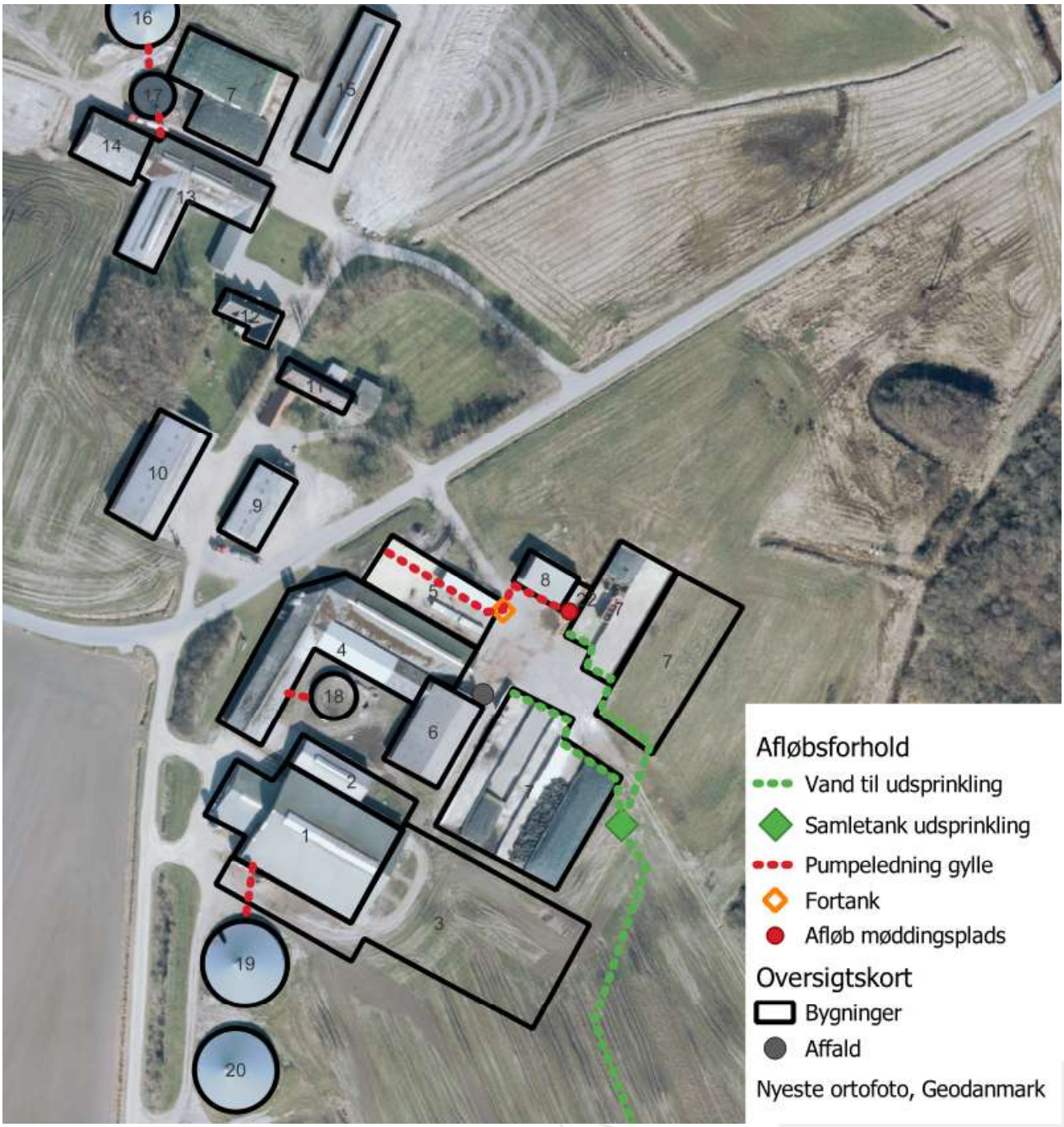
Ny og eksisterende stald: Bygning 1, 2 og 3.

Bilag 3: Skitse - stald 24

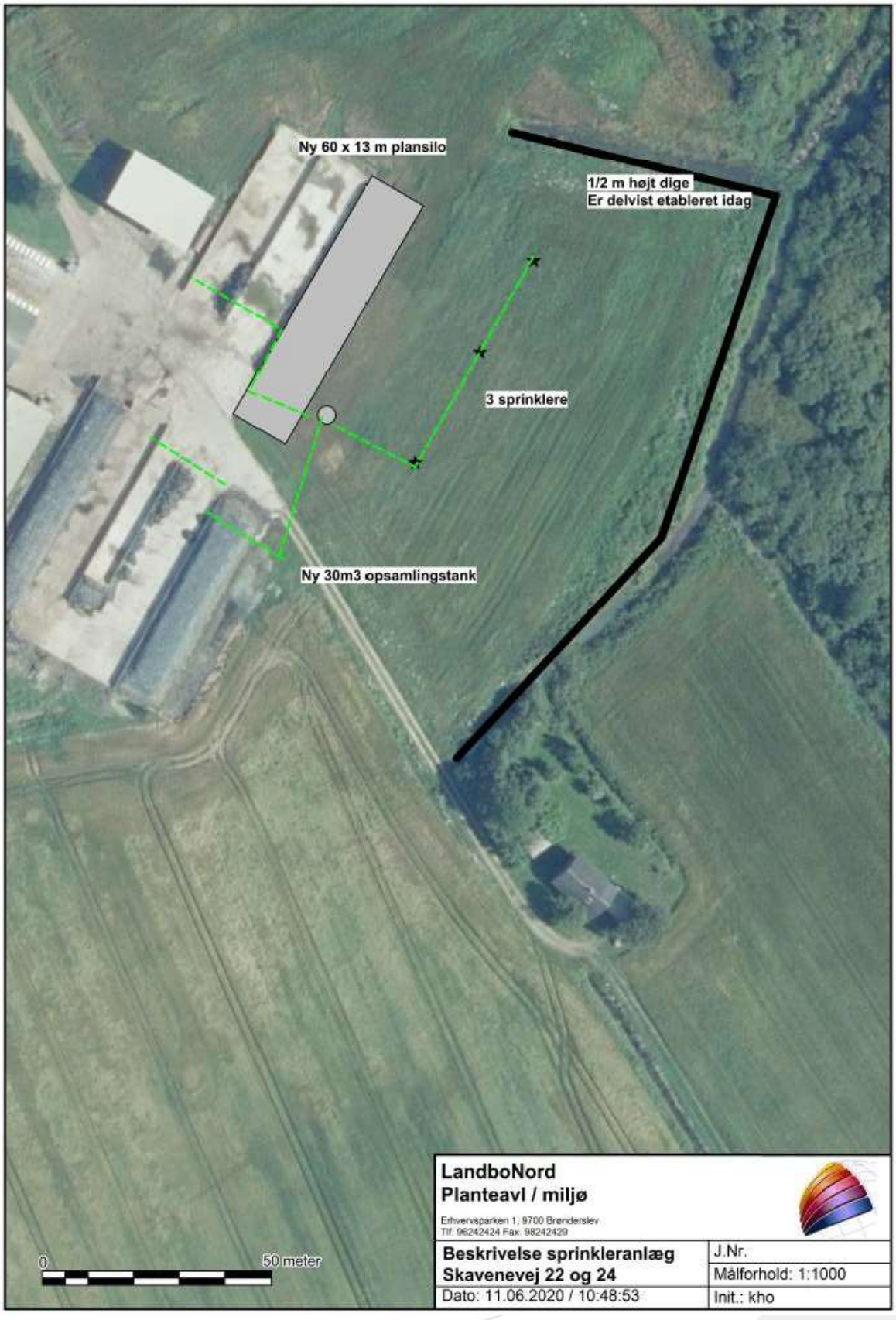

Bygning 4

Bilag 4: Afløbsplan

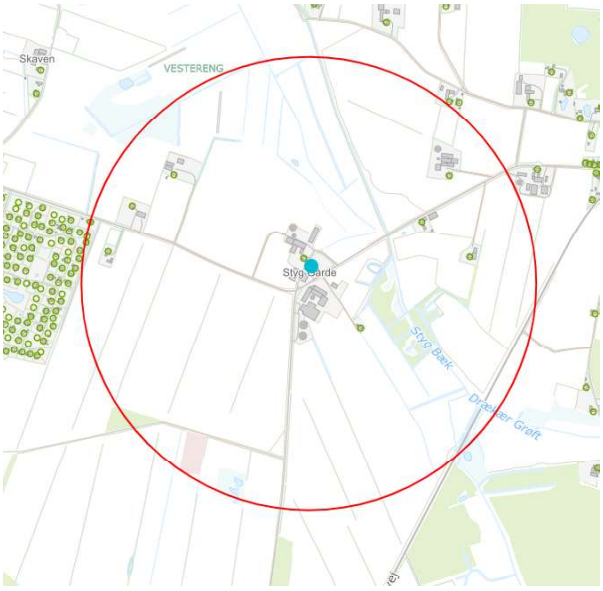
Bilag 5: Udsprinklingsareal

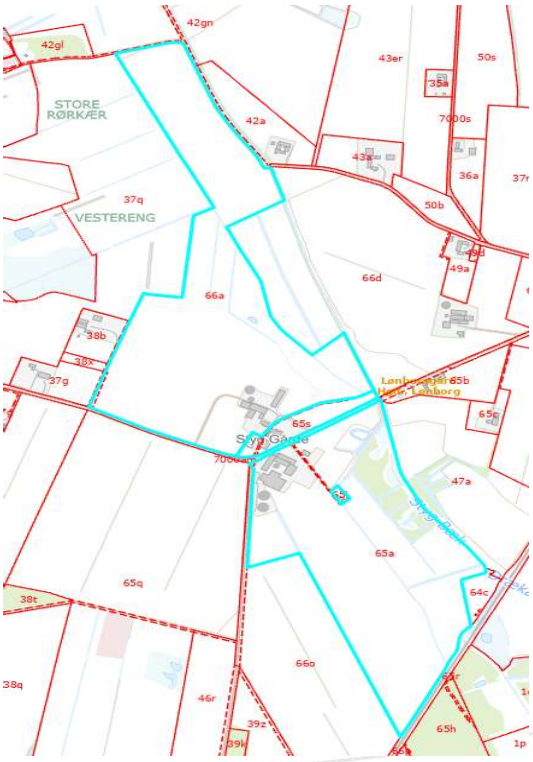
Bilag 6: Adresser inden for geneafstand

Konsekvenszonen er angivet til 665 meter, men geneafstanden til byzone er 819 meter og dermed længere end konsekvenszonen. Der skal derfor foretages nabohøring indenfor en afstand af 819 meter fra husdyrbruget.

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 819 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

Nabomatrikler

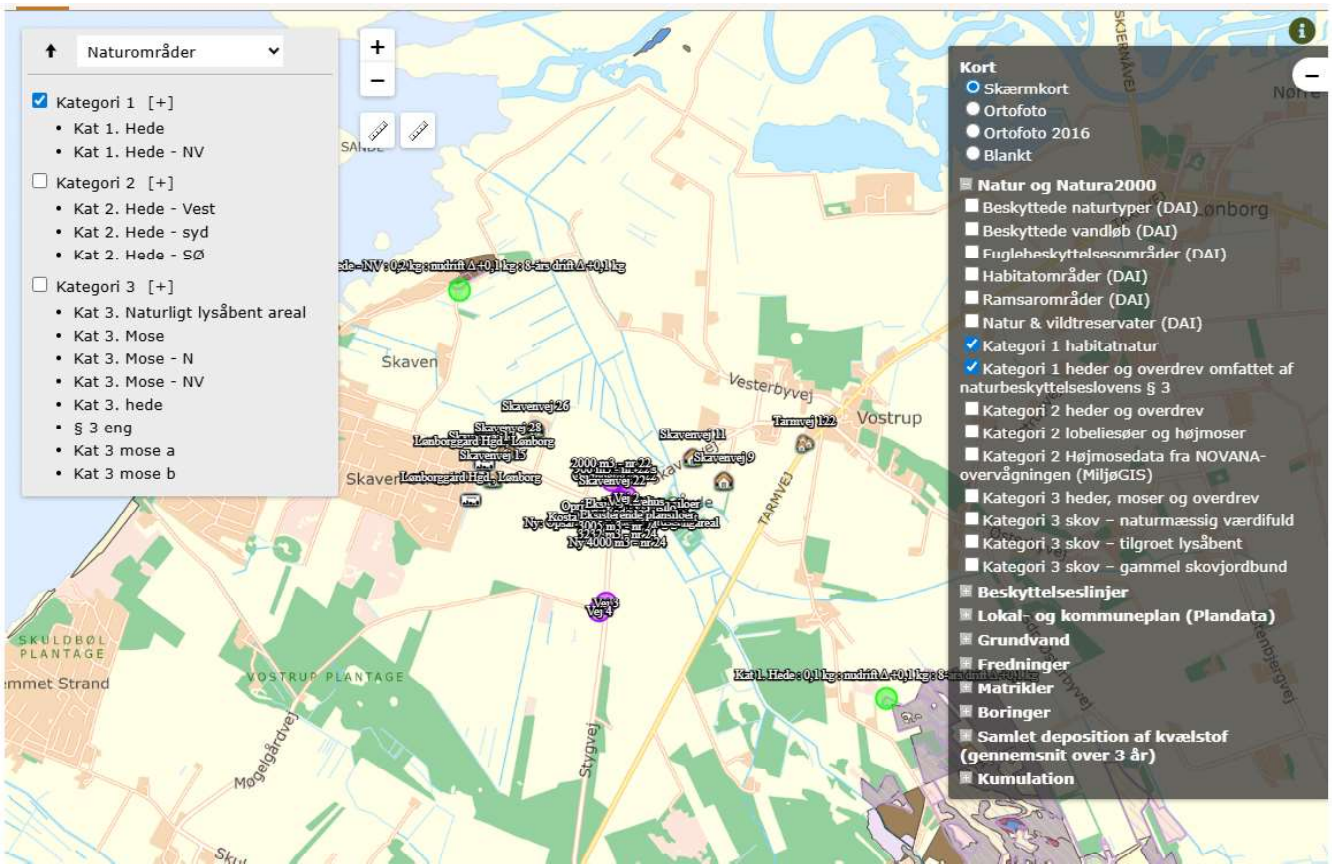
Bilag 7: Oversigt over ændringer

Godkendelser/tillæg	Anlægsmæssige ændringer	Opført/udnyttet Frist
Dette tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse	• Tilbygning med sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) på 1864 m^2 produktionsareal i forlængelse af den nuværende kostald med karrusel. • Øget produktionsareal i den eksisterende del af nuværende kostald med karrusel på 118 m^2 med dybstrøelse. • Etablering af opsamling- og returgang beliggende i forbindelse med nuværende kostald med karrusel og tilbygningen af det nye staldafsnit (ikke produktionsareal). • Udvidelse af kalveplads med 420 m^2. • Etablering af ny gyllebeholder på 4.000 m^3 med teltoverdækning. • Ændring af gulvtyperne i produktionsareal i eksisterende Stald 24 Samlet må der etableres 273 m^2 ny sengestald med spalter og 406 m^2 med dybstrøelse i. • Udvidelse af ensilageplads med 1600 m^2. • Etablering af møddingsplads 72 m^2. • Etablering af opsamlingsbeholder til overfladevand fra 1600 m^2 ny ensilageplads. • Skift i dyretype. • Oprindelig foderlade (bygning 14) tages ud af drift.	Frist 2032
Ansøgt § 16a miljøgodkendelse dateret 17. august 2020	Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget med følgende ændringer i forhold til nudriften: Den eksisterende kostald med malkekarrusel på Skavenvej 24 forlænges mod øst med ca. 75 meter, i	Bortfalder, ændres i tillæg nr. 1

	alt 2.050 m^2 produktionsarealer. Desuden bygges en tilbygning på den eksisterende malkestald. Tilbygningen foretages på den nordlige side af malkestalden og indeholder i alt 320 m^2 produktionsarealer. Tilbygning etableres med dybstrøelse og anvendes til det dyrehold, der skal skånes. Den tidligere foderlade på 599 m^2 inddrages til stald med dyrehold med et produktionsareal på 235 m^2. Produktionsarealet i den oprindelig kostald på Skavenvej 22 udvides fra 50 m^2 til 145 m^2. Der etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m^3og en ny plansilo på 780 m^2. Den gl. gyllebeholder på 844 m^3 anvendes igen. Derudover etableres et sprinkleranlæg til udsprinkling af overfladevand fra plansiloerne på Skavenvej 24	Er taget i brug

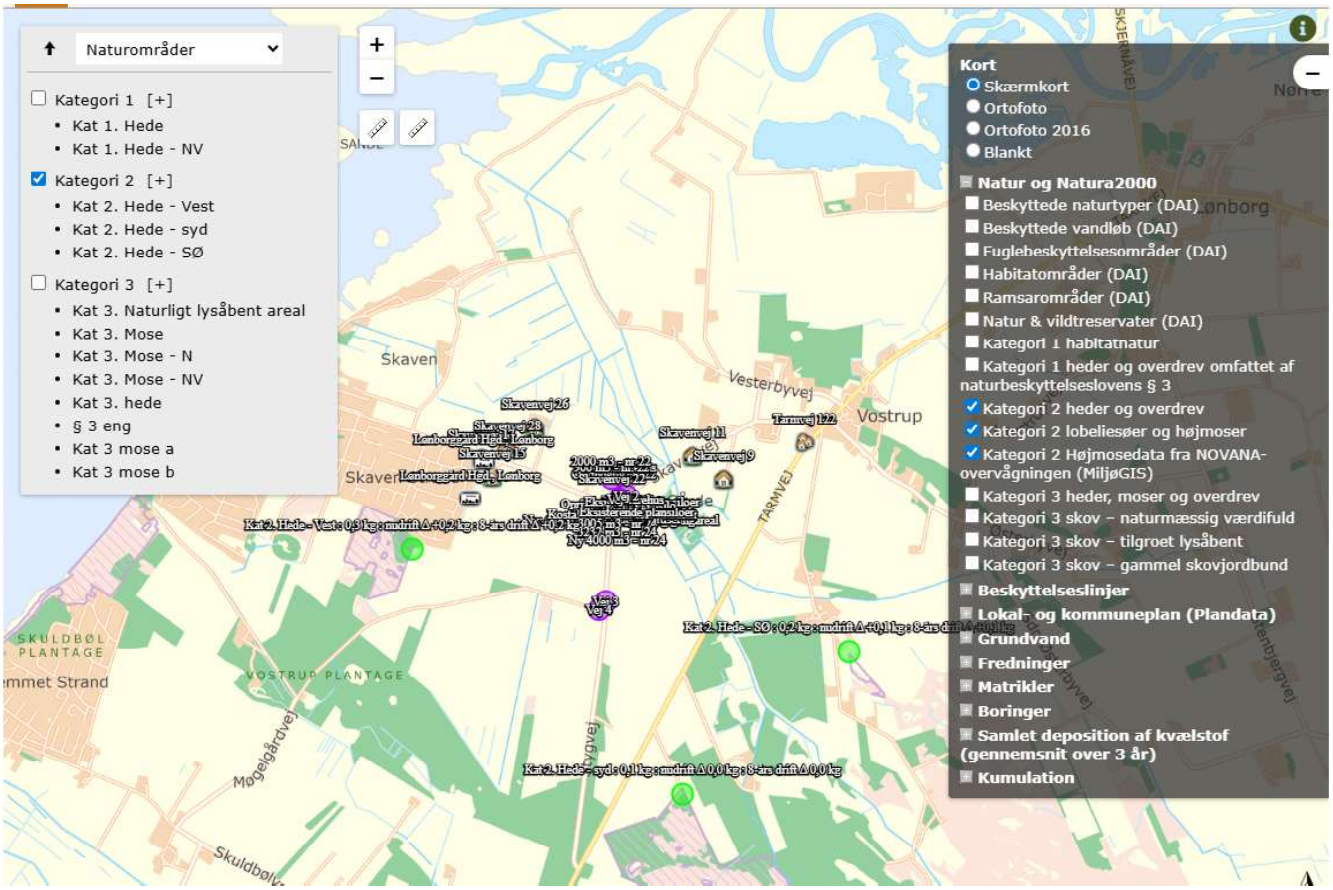
Bilag 8: Natur

Kategori 1-natur

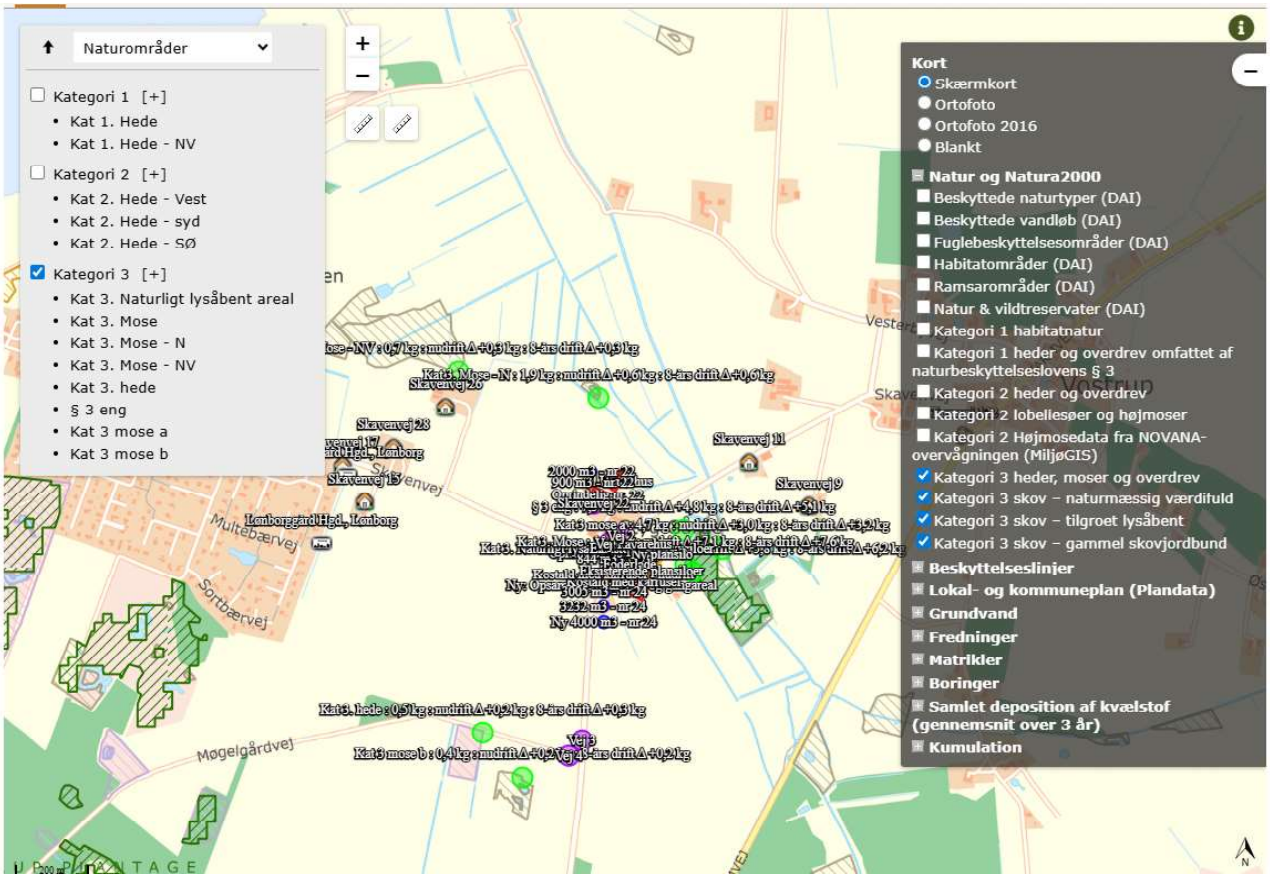
Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Kat 1. Hede - NV	Kategori 1	Sagsbehandler	0	Mk	0,1	0,1	0,2	
Kat 1. Hede	Kategori 1	Sagsbehandler	0	Mk	0,1	0,1	0,1	

Kategori 2-natur

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Kat 2. Hede - SØ	Kategori 2	Sagsbehandler	0	Bn	0,1	0,1	0,2	
Kat 2. Hede - syd	Kategori 2	Sagsbehandler	0	Mk	0,0	0,0	0,1	
Kat 2. Hede - Vest	Kategori 2	Sagsbehandler	0	S	0,2	0,2	0,3	

Kategori 3-natur

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Kat 3 mose b	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,2	0,2	0,4	
Kat 3 mose a	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	3,2	3,0	4,7	
§ 3 eng	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	5,1	4,8	7,3	
Kat 3. hede	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,3	0,2	0,5	
Kat 3. Mose - NV	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	0,3	0,3	0,7	
Kat 3. Mose - N	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	0,6	0,6	1,9	
Kat 3. Mose	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	7,6	7,1	10,4	
Kat 3. Naturligt lysåbent areal	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	6,2	5,8	8,6	